ENCREUAMENTS

L'EVOLUCIÓ DEMO-GRÀFICA DEL PRAT

Aquesta és una exposició transversal, amb diferents espais que completen el circuit expositiu que trobareu a:

Centre Cívic Palmira Domènech

Centre Cívic Jardins de la Pau

Centre Cívic Sant Jordi-Ribera Baixa

Cèntric Espai Cultural

FOTOGRAFIES

Arxiu municipal del Prat; Fons Josep Monés i Amat; Fons Jaume Codina; Fons Fernando Vecino; Fons Quim Torrent; Fons La Seda de Barcelona; Fons Cooperativa Obrera de Viviendas; Fons Cooperativa Viviendas La Unión Textil; Fons Imatges l'Abans.

Institut Cartogràfic de Catalunya

Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona.

ENTREVISTES

José Alcalde, Marianela Caballería, Pilar Casas, Antonia Flores, José Fuentes, Graciela García, Matias García, Paquita García, María Godoy, Isabel Gómez, María Elena Henríquez, Micaela Ilundain, Adja Ndeye Keita, Antonio Liñan, María de Gabor López, Ricardo López, Sadek Maimouni, Pilar Martín, Antonio Moreno, María Cinta Panisello, Socorro Pizarro, Rosario Perales, Raluka, Fanny Rauscher, Ana Rino, Cristina Rodríguez, José Royo, Milagros Salas, Fernando Ubeda, Zhiying Xia.

ASSESSORAMENT

Jordi Gibert

J. Ignasi Salcedo

AUDIOVISUALS

Jordi Colominas Ruiz. Videographer-Editor

DISSENY GRÀFIC

Domingo Recreativos

DISSENY EXPOSITIU

La Rachola, Cooperativa d'Arquitectura Ètica

IMPRESSIÓ

Vector 4

MUNTATGE

Illa Cooperativa

MEMORABLES

IES Estany de la Ricarda

PRODUCCIÓ

Servei de Cultura. Ajuntament del Prat

AMB EL SUPORT DE

Diputació Barcelona | Àrea de Cultura

Ajuntament del Prat de Llobregat

Totes les comunitats –amb molt poques excepcions– s'han format al llarg dels segles a partir de les incorporacions de persones vingudes de diferents llocs. Aquest fet, a la història del Prat, ha contribuït al seu desenvolupament com a comunitat i al creixement urbanístic.

DELS INICIS FINS AL SEGLE XVI

Els primers testimonis documentals coneguts que parlen de l'existència d'un poblament estable a les terres del futur Prat corresponen al segle X. Aquests primers pobladors que, tot i les dificultats s'establien al Delta, per força havien de ser de condició molt humil i estar molt necessitats. Per subsistir, primer van aprofitar les pastures abundants i després van aconseguir guanyar terres per al conreu. La propietat de la terra estava concentrada, majoritàriament, en mans de l'església, centres de beneficència i nobles de procedència barcelonina. A la Baixa Edat Mitjana hi havia dues grans finques, origen del futur nucli urbà, a l'entorn del Mas Gual i de Can Peixo.

El riu dividia físicament el territori: L'Illa de Banyols i el Prat de Sant Boi.

Aquest Prat, sense identitat pròpia, depenia de les parròquies de Sant Boi i Provençana o l'Hospitalet.

La població, en aquests segles, era fluctuant i els recomptes eren poc precisos. La major part de xifres les anotaven les parròquies, pels sagraments, els delmes i altres contribucions. Sovint les xifres apareixen vinculades a les unitats familiars, anomenades focs. S'anomena fogatges als recomptes per impostos reials o de les Corts, que només registraven els caps de família. Altres recomptes es feien per masos o cases, però tampoc indicaven la totalitat d'habitants. Per a calcular el nombre total de pobladors s'ha d'estimar una xifra mitjana de possibles persones que vivien en una casa i multiplicar-la pel nombre de focs.

En el cas del Prat, Jaume Codina proposa un coeficient de 5,5 habitants per foc, com a mitjana per al segle XVI.

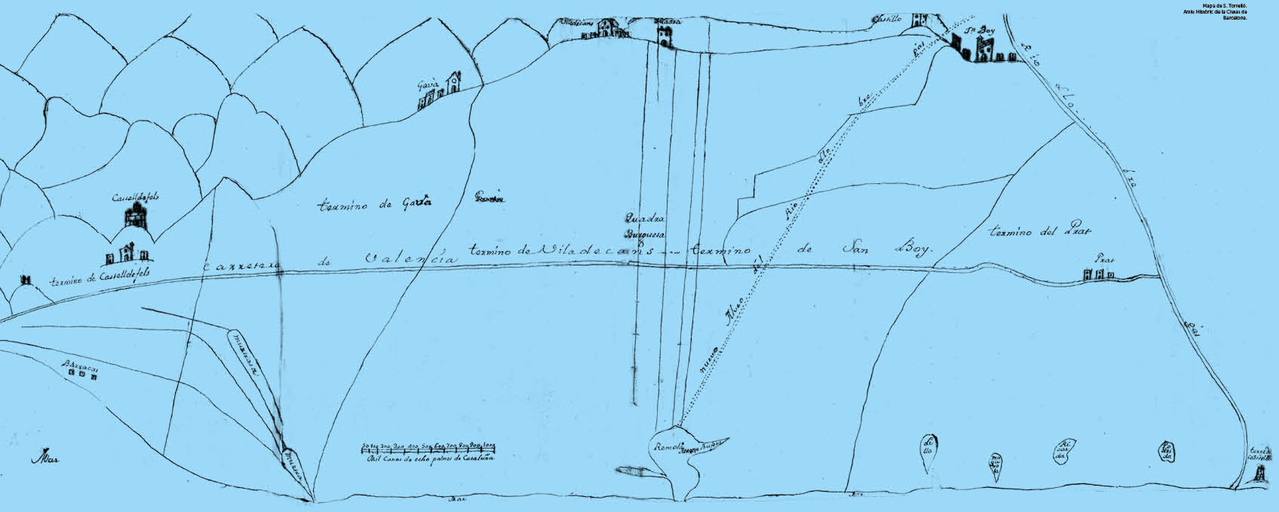

Mapa de S. Torrelló. Arxiu Historic de la Ciutat de Barcelona.

DEL SEGLE XVII AL SEGLE XVIII

El Delta poc a poc s'anava poblant, sense deixar de rebre gent. El riu seguia fent estralls i la població, de manera col·lectiva, va aixecar un marge de defensa per protegir terres i persones de les avingudes. El marge es va refer en nombroses ocasions i calia un manteniment constant, que també s'assumia de manera col·lectiva.

La població vivia d'una agricultura de base cerealista que proporcionava una producció limitada. L'organització del treball era familiar, però es requeria molta mà d'obra temporera en els moments de més feina, sobretot durant la sega. Per aquest motiu augmentava la població transeünt del Prat, que no sempre es podia allotjar en condicions. L'arribada de gent era constant, la majoria eren vinguts de l'àrea més propera, però continuava el degoteig de migració occitana, iniciada en el segle XVI.

L'any 1689 es creà el primer consell pratenc amb competències plenes i les primeres ordinacions municipals, inici de l'entitat administrativa pròpia.

El segle XVIII és el del naixement del nucli urbà. Entre 1720 i 1740 es construeixen les primeres cases al voltant de la plaça. Al llarg del segle es va formar el primer carrer del poble, l'únic que hi hauria durant molt de temps, el carrer Major. En aquestes primeres cases s'instal·laren, sobretot, modestos artesans que feien feines relacionades amb l'agricultura (ferrer, fuster...). Fora del nucli hi havia: el Raval de Baix i el Raval de Dalt. El Raval de Baix format pels carrers Cornellà (Pau Casals), Sant Pere, Bartrina, Viladecans i Sant Boi. El Raval de Dalt, pels carrers Arús, Roig (Sac) i del Riu (Lo Gaiter del Llobregat).

Hortes o Pradetes: mapes segle XVII. Font: Jaume Codina.

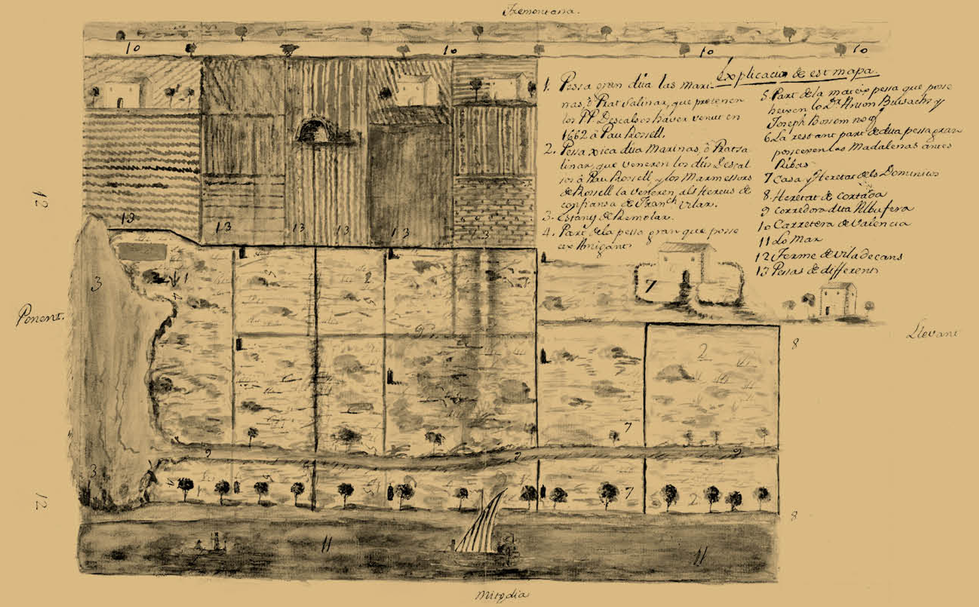

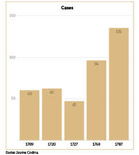

Dades Jaume Cristina.

L'hostal i l'antiga Casa del Comú a l'inici del segle XXI.

Cap al 1730
Construcció de l'edifici del Comú, que serveix també d'habitatge del secretari, presó i escola, i reforma de l'Hostal.

1740-1742
Primeres cases al carrer Major.

1701-1714
Guerra de Successió.

1724
L'Ajuntament contracta el primer mestre d'escola que actuarà com a secretari del Comú.

1617
Inici de la construcció dels terraplens, com a defensa del riu.

1642
Hi ha 27 cases, la resta de població viu en barraques.

1670
Població aproximada: 324 habitants.

1683
Hi ha 60 construccions (masies i barraques).

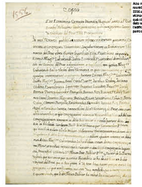

Nos Guardia de la Ciutat de Barcelona [illegible] Que [illegible] Prat de Llobregat [illegible] Que [illegible] Que [illegible] Que

ANYS 40, 50 I 60 DEL SEGLE XX

Al començament dels anys quaranta la fesomia del Prat va canviar de forma molt evident. El pes cada cop més gran de la indústria i l'inici del retrocés agrícola, en especial per l'ampliació de l'aeroport, es va evidenciar en la xarxa urbana.

El procés de tecnificació i mecanització de les feines del camp a les zones més deprimides de l'Estat, amb una economia eminentment agrícola autosuficient, va provocar un excedent de mà d'obra que es va veure en la necessitat d'emigrar cap a nuclis agrícoles dedicats als conreus intensius i a l'exportació o bé a les ciutats industrialitzades.

Aquest doble atractiu es donava al Prat, que recuperava el pols un cop superada la duríssima postguerra. L'economia pratenca va experimentar una recuperació econòmica propiciada per una rica agricultura i una indústria en expansió, evidenciada a partir de la segona meitat dels anys 50 i 60, en la millora de les condicions de molts carrers de la població.

A finals dels anys cinquanta, l'antic nucli urbà havia esgotat el sòl edificable. Les noves parcel·lacions de sòl urbà i les seves primeres edificacions eren insuficients per a dotar d'habitatge a la població nouvinguda, que seguia arribant al Prat atreta per la demanda de mà d'obra, procedent de les indústries i de l'exportació agrícola. A les cases més modestes hi vivien famílies senceres rellogades i d'altres es van instal·lar a l'abandonada masia de can Peixo Vell.

El creixement urbanístic del Prat anà en paral·lel a les noves demandes socials. En aquests anys destacaren: les cases construïdes per La Seda (1958), els blocs de pisos aixecats per la Cooperativa Obrera de Viviendas (el primer bloc és de 1964), el barri de Sant Cosme (iniciat el 1965) i l'obertura de les artèries bàsiques per al futur desenvolupament de la ciutat.

Construcció d'habitatges de la Cooperativa Obrera de Viviendas a prop de l'actual nucli urbà. Anys cinquanta.

PRIMERA MEITAT DEL SEGLE XX

En començar el segle XX, els productes de regadiu van substituir del tot els de secà. Les bones collites van produir importants excedents que es portaven a vendre al mercat del Born de Barcelona i a l'estranger.

En aquest segle la colònia agrícola i ramadera de Jaume Casanovas funcionà a ple rendiment. El 1909-1910 es va construir la Granja La Ricarda, i l'any 1932 la Granja Avicola Colominas, dedicada a la cria de pollastres raça Prat.

Mentrestant, el nucli urbà s'anava consolidant i creixent. Una de les mesures més importants va ser l'aprovació del Pla d'Ordenació General de 1916. El projecte, que trigà anys a executar-se totalment, és el responsable de bona part de l'estructura urbana de la ciutat.

Paral·lelament al creixement urbà començaren a millorar els serveis. El 1911 es va construir una central telegràfica Marconi. Entre el 1918 i el 1919 es va establir l'enllumenat elèctric públic, s'instal·là el telèfon, es construí un escorxador municipal i una bàscula pública. L'any 1921 s'edificà el primer mercat de la població. El 1929 va entrar en funcionament un nou pont sobre el riu.

A primers de segle s'inicià el procés de transició de la societat agrària a la indústria. L'any 1917 arribà La Papelera Española i el 1925 La Seda de Barcelona.

L'aviació va ser un altre element clau. L'any 1923 hi havia tres aeròdroms en funcionament. A partir de 1941, unificats els tres camps, van començar les expropiacions per a la construcció de l'Aeropuerto Nacional.

Com a conseqüència de l'aixecament militar del 18 de juliol de 1936, es va iniciar un llarga, sagnant i costosa Guerra Civil que durà tres anys. L'1 d'abril de 1939, el darrer comunicat de guerra donava per acabat el conflicte armat. Es va iniciar una brutal repressió contra els vençuts i es va implantar una dictadura militar basada en la por i en el control de la població.

En aquest període, va destacar l'arribada de població migrant, en un procés creixent, per treballar a la indústria, sovint expulsats dels seus llocs d'origen per les necessitats econòmiques.

Plantilla d'empaquetadores. Fàbrica de la Seda a Barcelona. Anys cinquanta.

EL SEGLE XIX

En començar el segle XIX, l'economia de la població estava basada en una agricultura tradicional, de tècniques rudimentàries, fonamentada en el treball familiar i en la contractació temporal de jornalers. Aquests i els artesans van ser els artífexs del creixement de l'incipient teixit urbà que es traçà al voltant de la plaça: el de la Bunyola (actual de Ferran Puig), el de la Bufera (ara Jaume Casanovas) i el de la Ribera (actual Dr. Soler i Torrens). Poc a poc s'anirien obrint nous carrers.

A partir de la segona meitat del segle XIX el Prat va iniciar un procés de transformacions que va trencar amb el seu aillament secular. El 1873 es construí el primer pont (propietat de Ferran Puig) i el 1881 arribà el ferrocarril.

Les lleis desamortitzadores van ser l'element clau en el canvi de la propietat agrària i el desencadenant d'una de les transformacions més importants de l'agricultura pratenca, el pas de l'agricultura de secà a la de regadiu. Aquesta alteració va anar lligada a la construcció del canal de la dreta del riu Llobregat i al descobriment i aprofitament de l'aigua artesiana.

Malgrat les millores, es mantenia la deficient situació sanitària, amb el paludisme com a malaltia endèmica i amb brots virulents de còlera. Les febres no van desaparèixer del Prat fins al segle XX, quan es van prendre mesures radicals per sanejar el Delta, entre elles, la prohibició dels conreus d'arròs i del costum d'estanyar les aigües per eliminar la salinitat de la terra.

La migració d'aquest període va seguir la constant dels segles anteriors: majoritàriament la procedència era de zones properes, Baix Llobregat i Barcelonès, i s'amplià a altres comarques catalanes, especialment, de les Terres de l'Ebre amb aportació de treballadors agrícoles especialitzats en el conreu de l'arròs. També hi ha constància d'una incipient migració procedent d'Aragó, Illes Balears, País Valencià i resta de l'estat.

Jornalers ramers. Ca· el 1920.

Canal de la Drera a Sant Andreu

1873
S'aprova la construcció d'un escorxador (a l'extrem nord del nucli urbà).
Inauguració del pont de Ferran Puig.

1881
Inauguració de la línia Ferrta Barcelona-Vilanova.

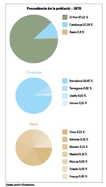

Centre Municipal de Cultura Ca l'Artigas, 1900

1905
Construcció del nou edifici de l'Ajuntament.

1906
Entra en funcionament el col·legi de les Germanes Carmelites.

1907
S'inaugura la Sala La Moderna.

1909-1910
Construcció de la Granja La Ricarda.

1911
Construcció d'una central telegràfica Marconi.

1916
Entrada en funcionament de l'aeròdrom de La Volateria.

1917
Instal·lació de La Papelera Española.

1918
Establ·ecimiento de la xarxa elèctrica pública.

1918-1919
Establiment de la xarxa telefònica.
Construcció d'un nou escorxador i una báscula pública.

1919
Construcció de l'Ateneu.

1920
Instal·lació del camp francés d'aviació de la companyia Latécoère.

Escola Sant Miquel, ca 1920

Escola Sant Miquel, ca 1920

1935
Inauguració de l'escola Joan Maragall.

1936-1939
Guerra Civil.

Mercat de la Plaça, ca 1940

1941
Creació de l "Aeropuerto Nacional de Barcelona" a partir de la unificació dels tres camps existents anteriorment.

1947
Adquisició per part de l'Ajuntament de la Torre Muntada.
Inauguració cinema Monmart.
9553 habitants.

1948
Benedicció de la cripta.

1950
Inauguració de l'Autovia de Castelldefels.

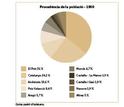

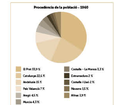

1961
Al Prat hi ha un total de 3.502 edificis dels quals 2.992 són habitatges.

1962
Construcció dels primers pisos de la Cooperativa Obrera de Vivendas.

1962-1969
Alcaldes: Ferran Menéndez Pelayo (arul, Gràcia del Fort) (1962); Escola Ivesol Sol Solet (1962); Ramon y Cajal (lancada el 1998) (1964); Jaume Balmes (remodelada el 1991) (1967); Institut Baldiri Guàrea (1969); Escola Ivesol Dumbo (1969).

Centre Cívic de Cultura i Ciutadania Ca l'Artigas, ca 1960

1963
El total d'edificis al Prat és de 1.624.
Construcció del Cementeri del Sud.

1964
Aprovació del pla parcial "Manso Mateu".

1966
S'instal·la la fàbrica Cerveceras Asociadas SA (actual SAAMI).

Sala Cadenas Grada (1930-1936)

1800

1844
Construcció de la primera caserna de carrabiners, al costat de la platja, que s'anirà ampliant en diferents ocasions.

1855
Nou cementiri.
Construcció del Canal de la Drera.

1856
Nova escola de nenes i párvuls.

1859
Hi ha 275 cases al poble i 107 al camp.
El poble continua format, bàsicament, per la Plaça, el carrer Major i les carreteres de la Riera, Butrysis i Bufera (que es convertirà en Ronda).
Es comença a edificar al futur carrer de la Processó.
Es comptabilitzen les primeres majades regades.

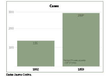

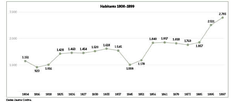

1887
Entra en servei el Seminari.

1893
Descoberta de l'aigua artesiana a la finca de Jaume Casanoves.

Estació del tren de Sant Boi de Llobregat, ca 1900

1856
520 habitants

1859
1.960 habitants

1900

Estació del tren de Sant Boi de Llobregat, ca 1900

1921
Construcció del mercat municipal a la plaça de la Vila.
La Volateria passa a ser adquirida per l'Aeronàutica Naval.

Tractor del mercat, ca 1920

1922
S'inicia la primera línia regular d'autobusos a Barcelona.

1923
Comença a funcionar l'aeròdrom de l'Aero Club de Catalunya, des del 1909 Aeròdrom Civil Català.

1926
Instal·lació de la Seda de Barcelona.

1930
Sobre al trànsit el nou pont sobre el riu, conegut com de les Vàlies.
S'inaugura el cinema Modernn.

1932
Entra en funcionament la Granja Avícola Prat.

1924
3.023 habitants

1920

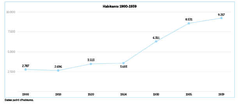

1940

Inauguració del Gimnàs del Castellarnau, ca 1940

1953
S'instal·la a la zona Franca l'empresa automobilística SEAT.

1958
Inauguració oficial de les cases del barri de La Seda.

1959
El nombre total d'edificis existents és de 3380 dels quals 2680 són habitatges.
Establiment de la xarxa d'aigua potable a la població.

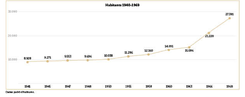

1950

Centre Baldiri Guàrea, ca 1960

1960

1968
Construcció d'un dipòsit d'aigua al carrer Jaume Casanovas i un a Sant Cosme.

Construcció del dipòsit de Sant Cosme, ca 1960

ANYS 70, 80 I 90 DEL SEGLE XX

El ràpid creixement de la indústria en aquest període obligà a grans moviments migratoris per cobrir la nova demanda de mà d'obra. Per instal·lar aquesta població, les àrees metropolitanes de les grans ciutats van experimentar un creixement espectacular, amb greus mancances d'equipaments, infraestructures i serveis, dominat per l'especulació del sòl.

La Papelera i la Seda seguien sent les fàbriques més importants de la ciutat, però la creixent demanda del sector industrial motivà l'aparició de noves empreses i tallers, molts dels quals es dedicaren a la producció de components per a fàbriques més grans, com ara la Seat.

Amb l'arribada de la democràcia, el Prat dels anys 80 va iniciar un procés de millora. Calia solucionar la manca de serveis de tot tipus, des dels més bàsics fins als millora ven la qualitat de vida de la població, des de la sanitat i l'educació, continuant amb els dedicats al temps lliure, l'esport i la cultura. Les actuacions es van concentrar, especialment, en els barris més densificats i amb més mancances d'aquests tipus, en un intent de racionalitzar l'urbanisme incontrolat de les dècades anteriors i equilibrar el creixement. En aquesta dècada destacà també la construcció de noves escoles, que posaven fi als barracons prefabricats i que permetien la correcta escolarització de tota la població.

Al llarg dels anys 90, el Prat va haver d'adaptar-se a una nova realitat socioeconòmica marcada per la terciarització de l'economia. Com a conseqüència d'aquesta transformació econòmica, els sectors primari i secundari van entrar en una marcada crisi. El tancament de les emblemàtiques fàbriques de La Seda de Barcelona i La Papelera Española, en acabar el segle, va ser tot un símbol dels nous temps. Un altre element definidor de la nova realitat econòmica fou la mobilitat laboral. L'any 1990, el 43,9% de la població activa treballava fora del Prat, mentre que un nombre important de treballadors del Baix Llobregat i l'Hospitalet, sobretot, s'hi traslladaven diàriament per anar a les diferents empreses.

L'ANY 80 EL CANYAR
BETWEEN 1980 AND 1990
PRATS

EL SEGLE XXI

Al segle XXI el Delta està sotmès a la màxima pressió per la proximitat de Barcelona i les seves necessitats d'infraestructures.

El Prat millora la qualitat dels seus espais naturals i aconseguex la protecció de les zones més emblemàtiques. La platja de Prat, que el 2002 torna a ser apta per al bany, es converteix en un espai de lleure molt concorregut per la gent del Prat i de l'entorn metropolità.

Es consolida la urbanització dels sectors de creixement més importants en els darrers anys i la xarxa d'equipaments culturals, esportius, sanitaris i educatius de la ciutat, mentre avança la construcció a l'eixample sud.

L'economia del Prat evoluciona cap a la terciarització en contrast amb la imatge industrial consolidada al llarg del segle XX.

En un món cada cop més globalitzat, el Prat rep, de manera significativa, nova població arribada de tots els continents.

Segons les dades estadístiques, a 1 de gener de 2021, la procedència dels habitants del municipi era: nascuts al Prat (16.551 habitants); resta de Catalunya (24.730 habitants), resta comunitats autònomes de l'estat (14.622 habitants, les més nombroses Andalusia, Extremadura i Castella-La Manxa). D'altres països del món (9.228 habitants), amb major nombre de persones procedents de: Marroc (2.004 habitants), Àsia (1.035 habitants), Xile (647 habitants) i Romania (500 habitants). En total 65.131 habitants.

VISTA DE PRATS
PRATS, AL 2021

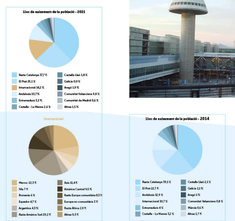

2009
Adhesió per a l'Eix public del tram urbà i altres dels rius .
Inauguració de la Terminal T1 de l'aeroport.
Posada en marxa, de manera parcial, de la desaladitzadora .

2011
Obertura al públic del Parc Fluvial
Nous equipaments a la platja, el CRAM i el Centre Municipal de Vela.

2012
Inici obres de la primera fase d'urbanització de l'Ensanple Sud.

2006-2015
Nous centres escolars: Escola bressol El Calvoser (2006); Escola bressol La Granota (2010); Escola bressol La Blavetra (2011); Institut Les Salines (2015).

2007
Posada en servei de la nova estació de rodalies soterrada.
Nou edifici public a la plaça de l'Amistat, que acull: Hemeroteca de primera, secció de documentació de la ciutat, el registre civil, el jutjat de guàrdia i altres dependències.
Lliurament de claus dels pisos de protecció oficial al Prat Sud-Remotar (205 habitatges) i pisos quals 62 de lloguer i 143 de règim general.
62663 habitants.

2008
Inauguració de la residència de gent gran i centre de dia Onze de Setembre.

2005
Comença l'activitat de l'empresa municipal d'habitatges i aparcament. Prat Espais.
Vueling, primera companyia aèria amb seu al Prat.

2006
Nows línies d'autobusos urbans (PR1, PR2, PR3 i Interurbans (21, PR4).
Tarxa definitivament l'antiga fàbrica La Papelera .

2016
Inauguració al febrer del tram sud de la línia L9 del metro.

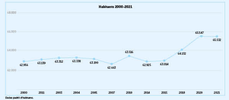

Plaça de l'Estrella , any 2016.

2000
Tancament definitiu de la fàbrica La Seda de Barcelona.

2001
Lliurament dels primers 75 habitatges protegits del barri de Ribera Baixa.
Posada en funcionament del complex esportiu CEM Joan Mèndez
Inici de les obres de desviament del riu Llobregat.
Obertura del canalont municipal, al costat del cementiri del sud.

2002
La platja torna a ser apta per al bany.

2003
Inauguració del Centre Cívic Sant Jordi Ribera Baixa.

2004
Posada en servei de la tercera pista de l'aeroport.
Connexió del riu Llobregat amb la nova llera.

1990-1997
Nous centres escolars: Institut Salvador Dalí (1990); IES Ribera Baixa (1997); IES Doctor Trueta (ara Institut Escola del Prat) (1997).

1990
Nissan Motor Ibérica S.A., coloca la primera pedra de les instal·lacions de recanvis i edifici d'oficines del servei post-venda.
La multinacional Sandoz trasllada la seva seu central al Prat.

1993
Federació de manera oficial el titol de ciutat.
Indústries Tran inaugura una nova planta al polígon Pratenc.
Urbanització polígon Mas Mateu.

1994
Signatura del convení de cooperació sobre infraestructures i Medi Ambient en el Delta del Llobregat (Pla Delta)

1994-2019
Inauguració centres culturals: Centre Cívic Jardins de la Pau (1994); Centre Cívic Ribera Baixa (2003); Centre Cívic Sant Josep (1994); La Capsa (1995); Centre Cívic Sant Jordi-Ribera Baixa (2003); Cèntric Espai Cultural (2010); Centre Cívic Palmira Domènech (2019); Teatre L'Arlesa (2019).

El CEM Joan Mèndez , any 2002.

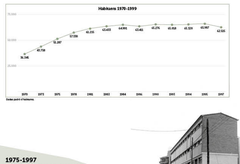

1964
64.991 habitants

Urbanització de l'Ensanple , any 1968.

1981-1989
Nous centres escolars: Ventura Gassol (1981); Institut Les Salines (1985); IES Josep Lluís Sert (1985); Ramon Muntaner (1987); Ma de Barcelona (1985); Charles Darwin (1988); Galileo Galilei (1988); Ramon Llull (1988); Escola d'Educació Especial Can Rigol (1989).

1982
Lliurament de 156 habitatges de promoció pública al barri de Sant Jordi.

1984
Inauguració residència d'avis al carrer de Penedès.

1975-1997
Inauguració de la 1a. fase de la línia esportiva Sagrera i pistes Moisés Llopart (1975); camp de futbol (1977); paradís polisesportiu cobert (1981); piscines (1994); camp de futbol (1997).

1976
Establ·ecimiento la línia de tren a l'aeroport.

1977
Inauguració del Centre d'Atenció Primària Sant Cosme i Sant Damià (actual Diset de Setembre).

L'Ensanple CEM Jardins Vendrell

1987-2003
Inauguració del Centre d'Atenció Primària Dr. Pujol i Capsada (1987).
Inauguració del CEM Joan Mènendez Esmuch (camp de futbol i polisesportiu) (1987); paradís polisesportiu cobert (1988); pistes polisesportives (1991); piscina i sales (1997); ampliació (incloent 4 piscines) (2003).

Construcció del Canalont , any 2002.

L'IES Doctor Vila , any 1985.

Construcció del Centre Cívic Sant Jordi , any 1985.

1972
Inauguració de la piscina del Fondo d'en Pexeo.

1974
Inauguració Casal Municipal de Cultura (Torre Balcells), actualment seu de l'Escola d'Arts en Viu.
Posada en funcionament del pont de Mercabarna, perllongació de la carretera B250 (actual Ronda de Llevant).

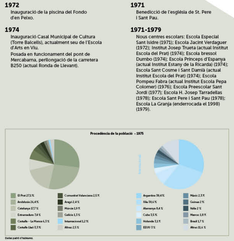

1971
Benedicció de l'església de St. Pere i Sant Pau.

1971-1979
Nous centres escolars: Escola Especial Sant Isidre (1971); Escola Jacint Verdaguer (1972); Institut Josep Trueta (actual Institut Escola del Prat) (1974); Escola bressol Dumbo (1974); Escola Primària d'Espanya (actual Escola Pública Ca l'Alegre) (1974); Escola Sant Cosme i Sant Damià (actual Institut Escola del Prat) (1974); Escola Pública Ca l'Alegre (1974); Escola Pública Cosmet (1976); Escola Primària Sant Jordi (1977); Escola H. Josep Tarradellas (1978); Escola Sant Pere i Sant Pau (1978); Escola La Granja (endemoscada el 1998) (1979).

Este pueblo tiene algo que me cautivó.

Veníamos llenos de ilusión.

El Prat ha evolucionado con nosotros o nosostros con el Prat.

Aquest apartat de l'exposició «era en construcció. Si ens vols explicar d'on has vingut o d'on venia la teva família, ens pots aportar el teu testimoni i canviegrem al plafó.

Als anys 60 (el Prat) era un poble molt petit. Tot eren camps.

Llegar en avión era meter una vida en 25 kg.

Emigramos por lo que lo hacen los pobres.

Creo que llegué a mi casa.

ENCREUAMENTS

L'EVOLUCIÓ DEMOGRÀFICA DEL PRAT

Aquesta és una exposició transversal, amb diferents espais que completen el circuit expositiu que trobaràs a:

Centre Cívic Palmira Domènech

Centre Cívic Jardins de la Pau

Centre Cívic Sant Jordi-Ribera Baixa

Centre Espai Cultural

FOTOGRAFIES

Arxiu Municipal del Prat: Fons Josep Morón Ordinas, Fons Jaume Cardona, Fond Fernando Molina, Fons Quim Torrent; Fons La Sèdia de Barcelona; Fons Cooperativa Obrera de Viviendas; Fons Cooperativa Viviendas La Unión; Fons Fundació Foners; Institut Cartogràfic de Catalunya; Arxiu Fotràmic de la Ciutat de Barcelona

ENTREVISTES

José Alcalde, Mariano Cabadeu, Pilar Casas, Antonio Flores, José Fuentes, Concepción Garcia, Pedro Garcia, Raquel Garcia, Francisca Gil, Ana Gil, Pilar Gil, Pilar Gómez Henríquez, Micaela Iglesias, Ana Iglesias Rota, Antonio Lillo, Maria de Gracia Lopez, Rosario Lopez, Isabel Maldonado, Rita Martin, Antonio Moreno, Maria Cinta Palomino, Socorro Pizarro, Rosario Pereira, Rafael Ferrer Rauschke, Ana Rico, Cristina Rodriguez, Pilar Ruiz, Margarita Salas, Fernando Sierra, Josep Vila

ASSESSORAMENT

Jordi Canet

G. Ignasi Salvador

AUDIOVISUALS

Jordi Colomina Ribó

Videographer-Editor

DISSENY GRÀFIC

Gràfics Microdesks

DISSENY EXPOSITIU

La Bardida Cooperativa d'Arquitectura SCCL

IMPRESSIÓ

Vector 6

MUNTATGE

Ra Cooperatives

MEMORABLES

IES Estany de la Ricarda

PRODUCCIÓ

Servei de Cultura. Ajuntament del Prat

AMB EL SUPORT DE

Diputació de Barcelona | Àrea de Cultura

Ajuntament del Prat de Llobregat

Els orígens del nucli antic es remunten al segle XV, amb l'establiment d'una carnisseria al mas de Bernat Gual. Al seu costat s'aixecaria, anys més tard, l'hostal. La construcció del temple parroquial, després d'aconseguir la independència religiosa, va consolidar aquest nucli inicial. Les primeres cases de la plaça es construeixen entre 1720 i 1740, i entre 1740 i 1742 s'edifica al carrer Major, el més antic del Prat.

A mitjan segle XIX, quan els antics camins de la Ribera, la Bunyola i la Bufera es converteixen en carrers, en tot el nucli urbà es comptabilitzen unes 170 cases. A partir d'elles sorgirà un teixit urbà cada cop més complex.

El creixement urbà es va produint d'una manera irregular i poc organitzada fins a l'aprovació, l'any 1916, del Pla d'ordenació general.

Paral·lelament al seu creixement, la ciutat comença a millorar els serveis: enllumenat públic, telèfon, escorxador, mercat... L'arribada de la indústria comporta la urbanització de la zona nord, passada la línia férria. La futura autovia de Castelldefels (1950) marcarà el límit del creixement urbà d'aquesta zona, actualment pendent de desenvolupar el Prat Nord.

En els anys trenta, el nucli urbà experimenta importants canvis: el sanejament i l'adequació dels terrenys del Fondo d'en Peixo, i l' inici de la urbanització de l'entorn de la Torre Balcells (carrers de Castella, Gavà, Pau Casals i Jaume Casanovas).

A començament dels anys quaranta, la fisonomia del Prat ha canviat, amb un clar domini numèric de treballadors industrials.

Els anys quaranta i, en menor mesura, els cinquanta vénen marcats pel creixement dels carrers existents i l'aprofitament màxim de l'espai disponible. Donada la manca de sòl lliure, al final dels anys cinquanta s'inicia la urbanització de l'avinguda Verge de Montserrat.

La construcció dels blocs de la Cooperativa Obrera de Viviendas va ser decisiu en la urbanització de l'entorn de l'avinguda Verge de Montserrat i de la Carretera de la Marina. Aquesta urbanització es va dur a terme, bàsicament, al llarg dels anys setanta, un moment de fort creixement demogràfic de la ciutat, tant per l'arribada de famílies que s'instal·laven al Prat com pels naixements de fills i filles dels immigrants dels anys seixanta. Per això, una de les característiques urbanístiques de la zona va ser la construcció d'escoles per cobrir les mancances en places escolars, tot i que, durant uns anys, es van haver d'habilitar aules prefabricades.

El creixement continua els anys vuitanta, amb la urbanització de l'avinguda del Pare Andreu de Palma. A la dècada dels noranta i al començament del segle XXI es completa la urbanització de la zona de llevant compresa entre avinguda Verge de Montserrat, Carretera de la Marina, Onze de Setembre i Pare Andreu de Palma.

L'any 2019 s'inaugurà el Centre Cívic Palmira Domènech.

Vista general del Prat
ca. 1950

Avinguda Verge de Montserrat
Barri de Les Ocupacions

La cabina d'Telefonos en l'entrada del bar Luna, al costat de l'estació de l'autobús de Cruceros
Carretera de la Marina, 1950

Carrer de Eix
Barri de Les Ocupacions
Anys 50

Avinguda de Tarragona
Barri de Les Ocupacions
Anys 50

Avinguda de Europa de Josep Rodríguez Ordinas

Vista general del Prat
Anys 1960

Centre Cívic Palmira Domènech

Aquest apartat de l'exposició està en construcció. Si ens sols explicar d'on ha estat el teu cens la teva família, ens pots enviar les testimoni i l'adjuntem al plafó.

ENCREUA MENTS

L'EVOLUCIÓ DEMOGRÀFICA DEL PRAT

Aquesta és una exposició transversal, amb diferents espais que completen el circuit expositiu que trobareu a:
Centre Cívic Palmira Domènech
Centre Cívic Jardins de la Pau
Centre Cívic Sant Jordi-Ribera Baixa
Centre Espai Cultural

FOTOGRAFIES
Arxiu Municipal del Prat: Fons Josep Morera Ordinas, Fons Jaume Cardona, Fons Fernando Moreno, Fons Quim Torrent; Fons La Seda de Barcelona; Fons Cooperativa Obrera de Vivendes; Fons Cooperativa Vivendes La Unió; Brasil Fons Enrique Ubiera; Institut Cartogràfic de Catalunya; Arxiu Fotològic de la Ciutat de Barcelona

ENTREVISTES
José Alcalde, Mariano Calabuig, Rut Casas, Antonio Flores, José Andrés, Cándido Garcia, Pedro García, Raquel García, Francisco Gil, Ana Gil, Ana Mª Gil, Juan Hernández, Micaela Iglesias, Ana Iglesias, Rosa, Antonio López, María del Carmen López, Ricardo López, Isabel Maldonado, Rosa Martín, Antonio Moreno, María Cinta Palomino, Socorro Pizarro, Eduardo Pereira, Eulalia, Fanny Rauschke, Ana Rosa, Cristina Rodríguez, Ana Mª Rodríguez Salas, Fernando Sevilla, Josefa Vila

ASSESSORAMENT
Jordi Canet
J. Ignasi Sancho

AUDIOVISUALS
Jordi Colomines Ruiz
Videographer Editor

DISSENY GRÀFIC
Quadrig Dissenyers

DISSENY EXPOSITIU
La Secreta Col·laboratori d'Arquitectura Dos

IMPRESSIÓ
Vector 4

MUNTATGE
Ra Col·laboratori

MEMORABLES
IES Estany de la Ricarda

PRODUCCIÓ
Servei de Cultura. Ajuntament del Prat

AMB EL SUPORT DE
Diputació de Barcelona | Àrea de Cultura

Ajuntament del Prat de Llobregat

Àquesta zona, que està travessada per la Carretera de la Bunyola (l'antic braç de riu, anomenat carrer de Ferran Puig en el nucli antic), té un origen divers.

Al llarg de la Carretera de la Bunyola, es van anar aixecant cases des dels anys vint del segle passat i al seu costat es va començar a aixecar alguna casa aillada que, més tard, donaria lloc als carrers més antics de la zona.

En general, l'origen d'aquest entorn se situa als anys cinquanta, quan s'obren dos dels carrers més importants, el de Lleida i el de Girona, l'any 1951, tot i que la urbanització trigarà temps a completar-se. Al final de la década, el 1959, es planifica la parcel·lació de l'illa limitada per la ronda de l'Oest (Jaume Casanovas), Lluis de Recasens (Catalunya), Coronel Sanfeliu i Balaguer (Lleida).

L'entorn inclou el barri de la Barceloneta que es va originar l'any 1924 a tocar de l'avinguda Onze de Setembre i del canal de la Dreta i la Carretera de la Bunyola, i només té cinc carrers. També inclou Les Palmeres que es van començar a construir l'any 1955, en uns terrenys inicialment propietat de l'Ajuntament de Barcelona. Es tractava d'habitatges econòmics, de planta baixa.

Festejos de Sant Isidre, anys 70
Arxiu Municipal del Prat

Arran de la installació al Prat de La Seda de Barcelona, va arribar molta mà d'obra per installar-se al municipi, procedent de diferents indrets de l'Estat. L'empresa l'any 1955, inicià la construcció de 110 habitatges per al seu personal, les conegudes com Cases de La Seda. L'any 1959 van inaugurar 54 habitatges més a la carretera de la Bunyola i el carrer Girona.

El desenvolupament urbanistic de l'entorn té lloc, principalment, entre els anys setanta i, sobretot, vuitanta, del segle XX. Algunes dades rellevants són: la inauguració de l'escola Jacint Verdaguer (1972), la construcció de l'avinguda Onze de Setembre (l'any 1973, que aleshores es va batejar com de Carrero Blanco) i la prolongació del carrer del Coronel Sanfeliu, des de l'avinguda Verge de Montserrat fins al carrer de Lleida.

Als anys vuitanta, aquesta àrea continua creixent i urbanitzant-se al voltant de la nova plaça de Blanes (1982) i de la continuació del carrer de Coronel Sanfeliu fins a l'avinguda Onze de Setembre. Al final de la década, té lloc la urbanització dels jardins de la Pau, on s'ubica el centre cívic, dinamitzador cultural i social de la zona.

L' urbanisme d'aquesta àrea es completa des de mitjan anys noranta fins a l'actualitat, amb la urbanització del poligon de cal Gana, que conserva el nom d'una antiga masia, testimoni del passat agrícola de l'entorn. L'any 2006 va entrar en funcionament l'escola bressol El Cabusset.

Barri Renfe, anys 1970
Arxiu Municipal del Prat

Carrer de Joaquim Costa
Arxiu Municipal del Prat

Urbanització de la Plaça de la Constitució, anys 2000
Arxiu Municipal del Prat

Obra de l'avinguda Verge de Montserrat, anys 1970

Inauguració de la Plaça de la Constitució, anys 2000

Vistes del Gallina cal Tagarnà (al darrera es veu el Centre Cívic Jardins de la Pau), anys 2000

Aquest apartat de l'exposició està en construcció. Ens ho pots explicar d'on, has emigrat o d'on venia la teva família, i ho pots fer mitjançant les testimoni i l'allegoria al plafó.

Aquesta és una exposició transversal, amb diferents espais que completen el circuit expositiu que trobareu a:

Centre Cívic Palmira Domènech

Centre Cívic Jardins de la Pau

Centre Cívic Sant Jordi-Ribera Baixa

Centre Espai Cultural

AGRADIMENTS

Arxiu Municipal del Prat: Fons Josep Morón Ordinal, Fons Jaume Cortina, Fons Fernando Moreno, Fons Quim Torrent; Fons La Seda de Barcelona; Fons Cooperativa Obrera de Vivendes; Fons Cooperativa Vivendes La Unió; Banc Fons Immigrant i Refugi; Institut Cartogràfic de Catalunya; Arxiu Fotològic de la Ciutat de Barcelona

ENTREVISTES

José Alcalde, Mariano Calabuig, Pilar Casas, Antonio Flores, José Jiménez, Concepción Garcia, Pedro Garcia, Raquel Garcia, Francisco Gil, Ana Gil, Ana Mª Gil, Pilar Gil, Henrique, Micaela Montero, Rafa Nogue, Rosa, Antonio Lifan, Maria del Carmen Lopez, Ricardo Lopez, Isabel Maldonado, Pilar Martin, Antonio Moreno, Maria Cinta Palomino, Socorro Pizarro, Rosario Pereira, Rafaela, Fanny Rauschke, Ana Rosa, Cristina Rodriguez, Pilar Ruiz, Milagros Salas, Fernando Sevilla, Josefa Vila

ASSESSORAMENT

Jordi Cabané

L'Espai Gràfic

AUDIOVISUALS

Jordi Colomines Ribas
Videographer-Editor

DISSENY GRÀFIC

Quinzing Microdesics

DISSENY EXPOSITIU

La Factoria Col·laborativa d'Arquitectura Ètica

IMPRESSIÓ

Vector 4

MUNTATGE

La Factoria Col·laborativa

MEMORABLES

IES Estany de la Ricarda

PRODUCCIÓ

Servei de Cultura. Ajuntament del Prat

AMB EL SUPORT DE

Diputació de Barcelona | Àrea de Cultura

Ajuntament del Prat de Llobregat

ENCREUAMENTS

L'EVOLUCIÓ DEMO-GRÀFICA DEL PRAT

L'origen cronològic d'aquesta zona és poc unitari i abasta, majoritàriament, des dels anys quaranta del segle XX fins a l'actualitat. Les edificacions més antigues corresponen a carrers com els d'Apel·les Mestres, del Penedès, de l'Urgell i del Vallès.

Aquest entorn reuneix dues zones d'origen ben diferent, d'una banda Sant Jordi, molt més antic, i de l'altra Ribera Baixa, un dels espais d'urbanització més recent del municipi.

L'any 1965, l'Obra Sindical del Hogar va començar a construir els primers habitatges del barri de Sant Cosme, que es batejà amb el nom d'un dels copatrons del municipi. Els primers blocs estaven destinats a absorbir el barraquisme de Barcelona i els afectats per les inundacions de Cornellà. L'any 1967 s'inaugurà la primera fase, formada per 600 habitatges, i l'escola Jaume Balmes. L'any següent, es construí el dipòsit d'aigua. Entre el 1965 i el 1972 es van construir un total de 2.301 habitatges.

Pocs anys després, els blocs presentaven greus deficiències estructurals i s evidenciava la manca de serveis i d'infraestructures al barri. Això va provocar les protestes i les mobilitzacions de tot el veïnat. En l'actualitat, s'han completat la remodelació i la substitució de tots els habitatges del barri, així com l'adequació i l'extensió de tots els serveis i infraestructures.

El barri de la Granja sorgeix dels terrenys de l'anomenada Granja Avícola Orat (1932), es va urbanitzar al final dels anys seixanta i al començament dels setanta, i el procés va quedar completat a l'inici dels vuitanta. Tota la toponímia del polígon fa referència al seu origen. El barri ha estat remodelat en diverses ocasions, la darrera l'any 2001.

L'any 1969 es va construir l'Institut de batxillerat Baldiri Guillera, quan tota la zona encara estava sense urbanitzar. El desenvolupament urbanístic d'aquest entorn es va fer a partir de grans projectes, que implicaven l'edificació de blocs grans i molt alts. Un exemple d'aquest tipus d'urbanisme és l'espai delimitat pel carrer Lleida, la plaça de Catalunya i les avingudes de Pompeu Fabra i del Remolar, que es va iniciar els anys setanta i es completà els vuitanta; es pot identificar amb facilitat perquè tots els carrers porten nom d'estany.

Les construccions de pisos, al barri de Sant Jordi, comencen a l'inici dels anys setanta. El creixement espectacular del barri es produeix els anys vuitanta. Els carrers del barri són fàcilment identificables, perquè porten noms de muntanyes i de serralades.

Ribera Baixa deu el seu nom a l'antic districte rural del Prat, que es localitzava, en part, en aquesta zona. El barri es va planificar a través d'un pla parcial que es va aprovar l'any 1995 i que es va acabar el 1997. Aquell mateix any, la iniciativa privada va començar la construcció dels habitatges. Els sindicats també van promoure edificis en terrenys municipals.

El parc de la Solidaritat, el pulmó verd del barri, es va construir l'any 1998. Als carrers de l'entorn predominen els noms de polítics i, en especial, de dones, com Frederica Montseny i Dolores Ibàrruri.

L'any 2003 s'inaugura l'equipament cultural Sant Jordi-Ribera Baixa. Al segle XXI es desenvolupa l'eixample sud, actualment en construcció.

La Granja, 1976

L'Institut Baldiri Guillera a l'inici dels anys setanta

Vista aèrea de Sant Jordi, al fons, les obres de la Ribera Baixa, i la zona de les naves industrials

Construcció de l'equipament cultural Sant Jordi-Ribera Baixa, al carrer Lleida, 2003

Manifestació de la Seda a la Ma, 1976

Parc de la Ribera Baixa, 2003

Aquest apartat de l'exposició està en construcció. Ens ho pots explicar d'on ho ens original o d'on venia la teva família, si ho pots fotografiar, les testimoni i l'aforgem al plànol.

Paquita García Arranz

Va venir de Campoaspero (Valladolid) l'any 1973.

Llegué al Prat porque vine a Barcelona, entonces estaba trabajando en Barcelona, unos cuantos años y luego mi marido ya vivía aquí en el Prat, trabajaba en La Seda, y cuando nos casamos nos fuimos a vivir a los pisos de la cooperativa.

Yo vengo sola aunque había mucha gente conocida de mi pueblo.

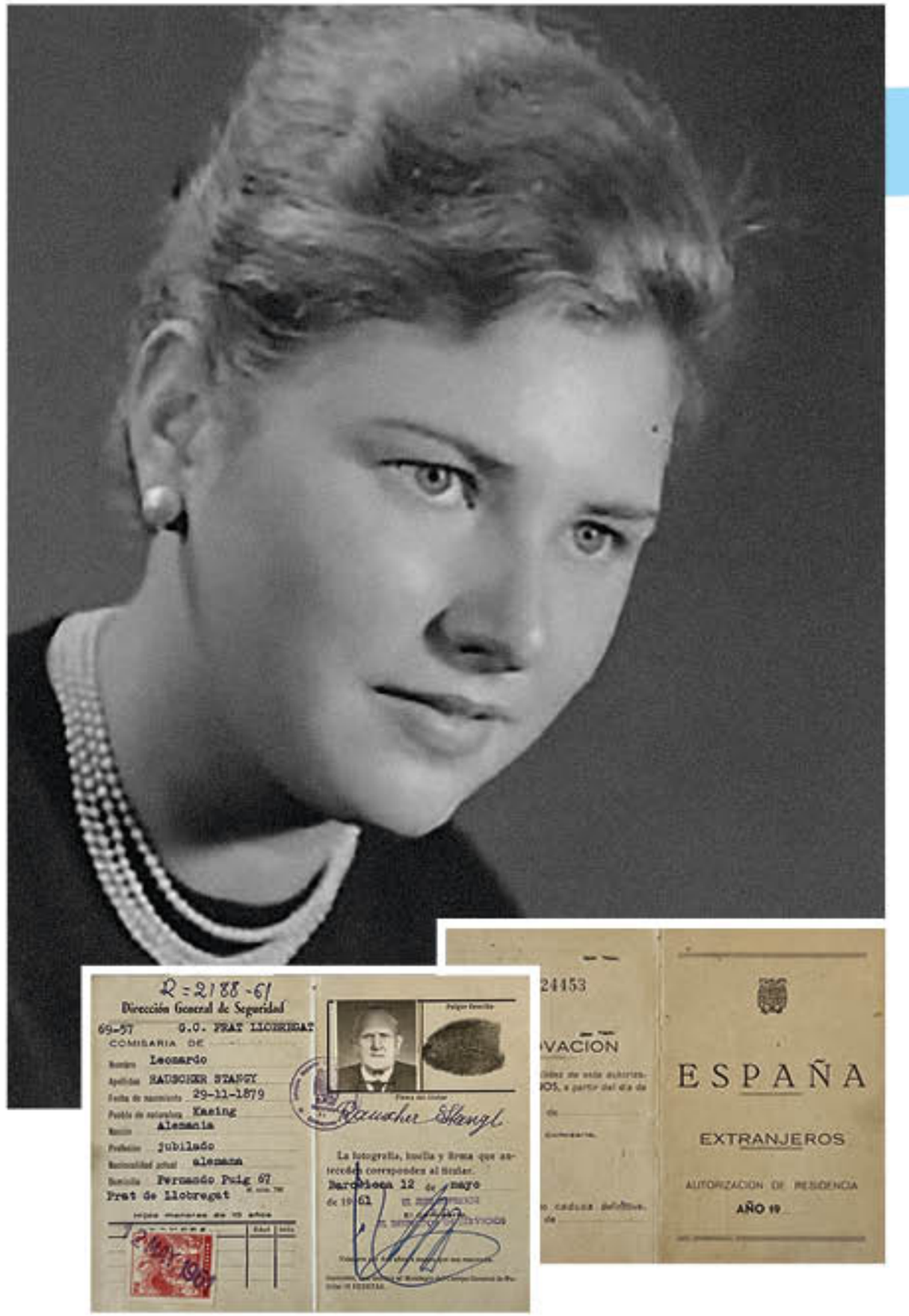

Fanny Rauscher Poch

Va néixer al Prat.

L'avi va venir a la primera guerra o a la segona, crec, no ho sé. Anava amb un vaixell però de mercaderies, es veu que feia la volta al món que compraven i venien coses i es va trobar a la guerra aquí a Barcelona. Van fer baixar a la gent i va anar a parar a Flix (Tarragona) i allà va conèixer a la meva àvia que era de Flix, també. Es van casar i llavors el meu pare també ja va néixer a Flix i després l'avi va canviar de feina per entrar a treballar a La Seda de Barcelona al Prat.

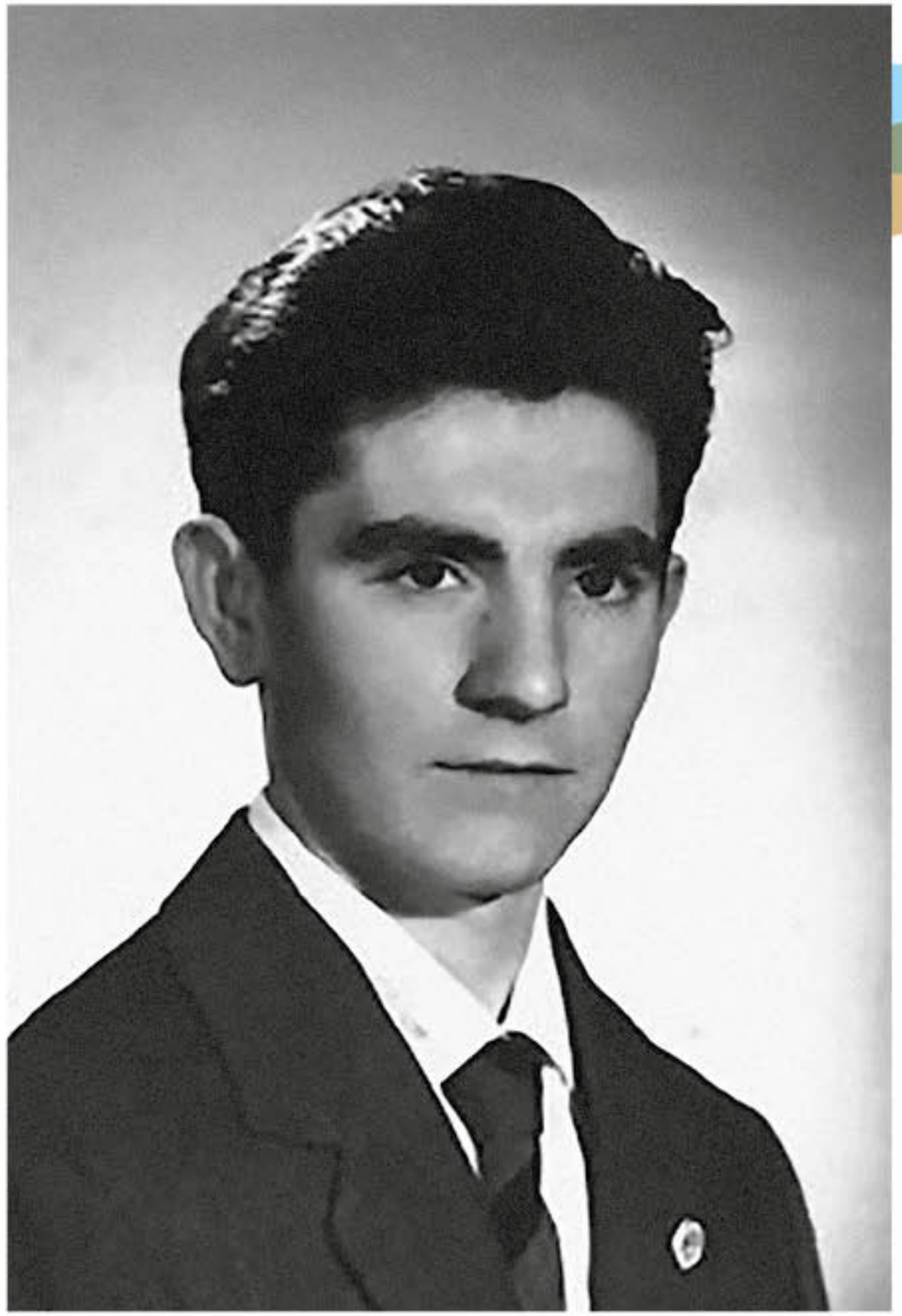

Jose Royo Macías

Va venir de Corrales del Vino (Zamora) l'any 1971.

Primero llegué a Hospitalet, en junio de 1969, y al Prat en el verano de 1971. Yo tenía un trabajo en el pueblo de Corrales del Vino, pero fue una etapa de mucha emigración y para mejorar nos vinimos. Nos decían familiares y amigos que había mucho trabajo y para tratar de mejorar por eso nos vinimos a Catalunya. Vine con mi mujer.

Micaela Ilundain Carrillo

Va néixer al Prat.

Mis padres eran de fuera, mi madre nació en Cartagena. Sus padres tenían tierras pero hubo una inundación, que se estropeó toda la cosecha que tenían de ñoras, para hacer pimentón, y se vinieron aquí. El hecho de venir al Prat fue porque tenían familiares en Barcelona y primero fueron allí, pero luego buscando trabajo mi madre empezó a trabajar en La Seda de Barcelona y sus hermanos también, eran tres hermanos, mis dos tíos y mi madre, y entonces vinieron aquí.

Graciela García Pinós

Va venir de Montevideo (Uruguai) l'any 1976.

Vinimos mis padres y mis hermanos.

Vinimos en barco y pudimos traer 1m^3 para cada uno, esa era una ventaja que si venías en avión sólo podías traer 25 kg de toda una vida.

Vinimos a vivir aquí porque vivía mi tío, en el barrio de las Palmeras. Cuando llegamos me encontré un país muy atrasado, en leyes, hacia la mujer...
Vivir en el barrio de las Palmeras y tener que coger un autobús era una odisea, era todo campo.

Pero nunca me iría del Prat.

Charo Perales Sánchez

Va venir de Granada l'any 1970.

Al Prat llegaría 10 años después de haber llegado yo a Barcelona porque mi padre puso un bar y terminamos viniendo a ayudarle.

Al Prat vine yo y mis padres porque mis hermanos ya estaban casados.

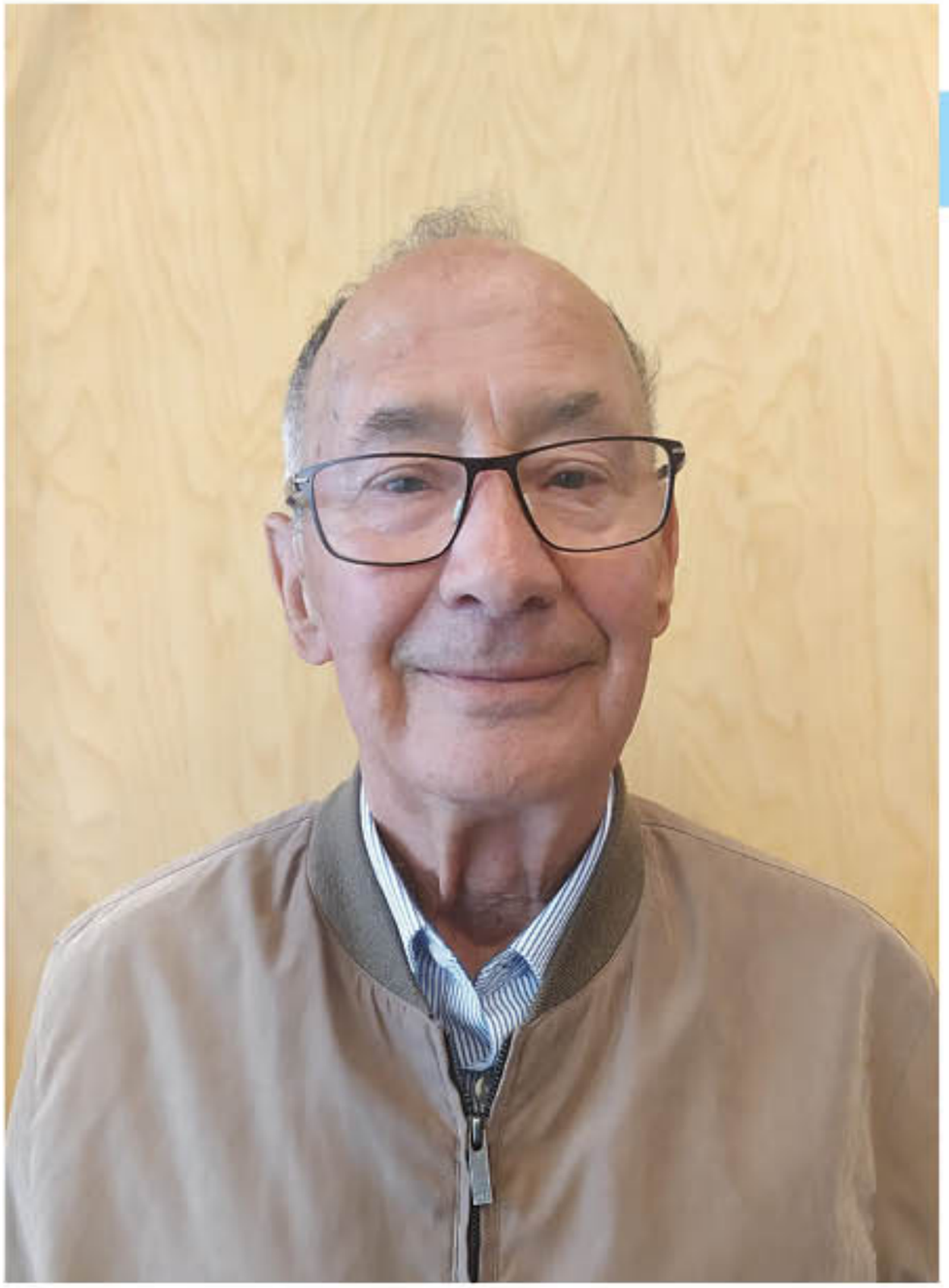

Antonio Liñán Fernández

Va venir de Quéntar (Granada) l'any 1961.

Llegué el 9 de mayo de 1961 a Barcelona, al Prat llegué en diciembre.

Vine por razones de trabajo. Me dijeron que La Seda estaba construyendo una fábrica nueva y que había mucho trabajo y entonces vine a trabajar.

Cuando nos dieron el piso y nos casamos nos vinimos a vivir al Prat. En el Prat encontré poca diferencia con mi pueblo porque al venir aquí era todo campo agrícola como en mi pueblo.

Maria de Gador López Ramos

Va venir de Flix (Tarragona) l'any 1968.

Yo llegué al Prat en el 1968 que fue cuando me casé con mi Antonio. Desde el mismo banquete de la boda un amigo de Antonio nos trajo en su coche. Vine vestida de novia.

Antonio había cogido un piso de la cooperativa y nos lo dieron quince días antes de casarnos.

Cuando llovía tenías que salir con botas de agua porque sinó nadabas, te llegaba el agua por la rodilla.

José Fuente Cerezo

Va venir de Jaén l'any 1965.

El día de san Juan llegué al Prat. Estaba mi novia aquí, y por esto vine.

Fui a dormir, la primera semana, a las Cases d'en Puig. En una habitación estábamos ocho, que era la temporada de la alcachofa, de los melones y allí iban a recoger hombres.

A los dos días de llegar ya estaba trabajando porque yo soy ebanista.

Estuvimos tres años en los apartamentos de la Cooperativa.

Más tarde entré en la Terlenka y estuve 20 años.

Maria Cinta Panisello Panisello

Va venir de L'Aldea l'any 1962.

Jo treballava per un amo a l'Aldea, i ens va dir que necessitava unes quantes noies per vindre a treballar al Prat, allà al xalet de Don Pedro Balanyà, anant cap a Viladecans.

Vam plantar ceba, vam estar tres mesos aquí.

Em vaig quedar aquí perquè em vaig casar amb el meu marit que treballava a la Papelera.

Zhiying Xiaxu

Va néixer al Prat.

Yo nací aquí en España pero mis padres son de China.

Al Prat llegaron que yo recuerde 2010-2011.

Mis padres vinieron al Prat en busca de un local para emprender. Antes vivíamos en Santa Coloma de Gramanet, era trabajador y pudo recaudar lo suficiente. Encontró en el Prat un local barato y pudo invertir en ese local.

Mis padres emigraron hacia España en busca de un futuro mejor. Mucha gente de su pueblo también salían en busca de una mejor vida.

No sé porque escogieron el Prat, quizás porque tenía el aeropuerto.

Posiblemente cuando sean más grandes ellos vuelvan para China.

Cristina Rodríguez Chito

Va néixer a Barcelona.

Mis padres vinieron de Andalucía porque allí no había trabajo.

Vinieron con lo poco que tenían encima. Entonces era muy fácil encontrar trabajo. Ya tenían más família que estaban por aquí.

Mi família estaba en las barracas de Montjuic. Luego fueron reubicados al barrio de Sant Cosme.

Socorro Pizarro Pellejero

Va venir d'Agudo, Ciudad Real, l'any 1967 a Barcelona.

Antes estuve en Montjuic. Vine sobre el año 1967 a Barcelona. Mis tíos ya estaban aquí, primero vinieron mis padres y mi hermano, y yo me quedé con mi abuela unos dos meses.

De las barracas de Montjuic fuimos al barrio de San Cosme.

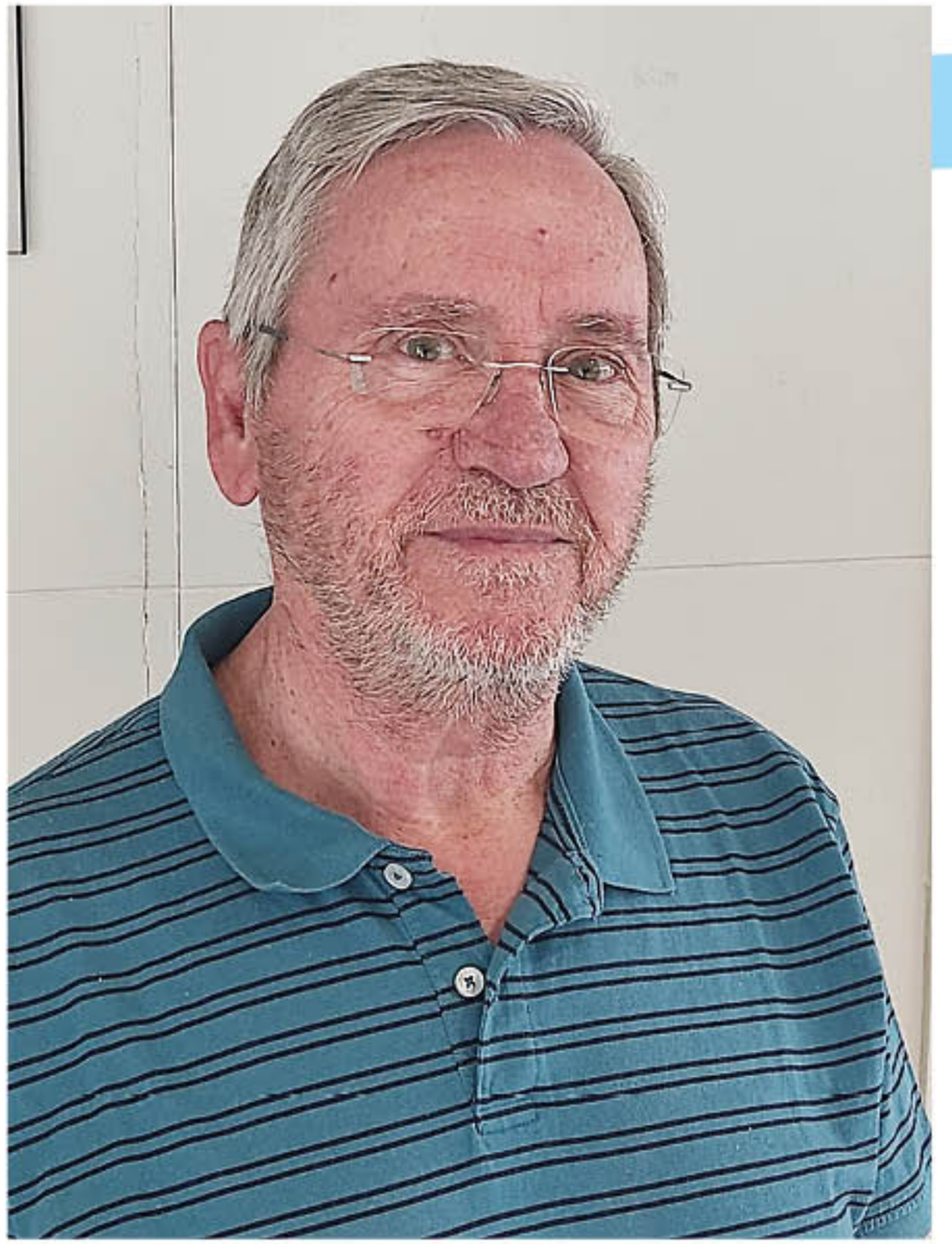

Antonio Moreno Navarro

Va venir de Màlaga l'any 1950.

En el año 1950, con cuatro años, vine a Catalunya.

Primero vino mi padre y se enteró que la fábrica de La Papelera iba a construir unos pisos para los trabajadores.

En el 1956 vinimos al Prat, mi padre tenía una hermana en el Prat.

Empecé tarde a estudiar y a los 10 años empecé a trabajar como chico de los recados.

Mi llegada al barrio fue como consecuencia que un medio familiar había adquirido un piso, me enseñó los planos del edificio Sant Jordi y le dije que yo también quería.

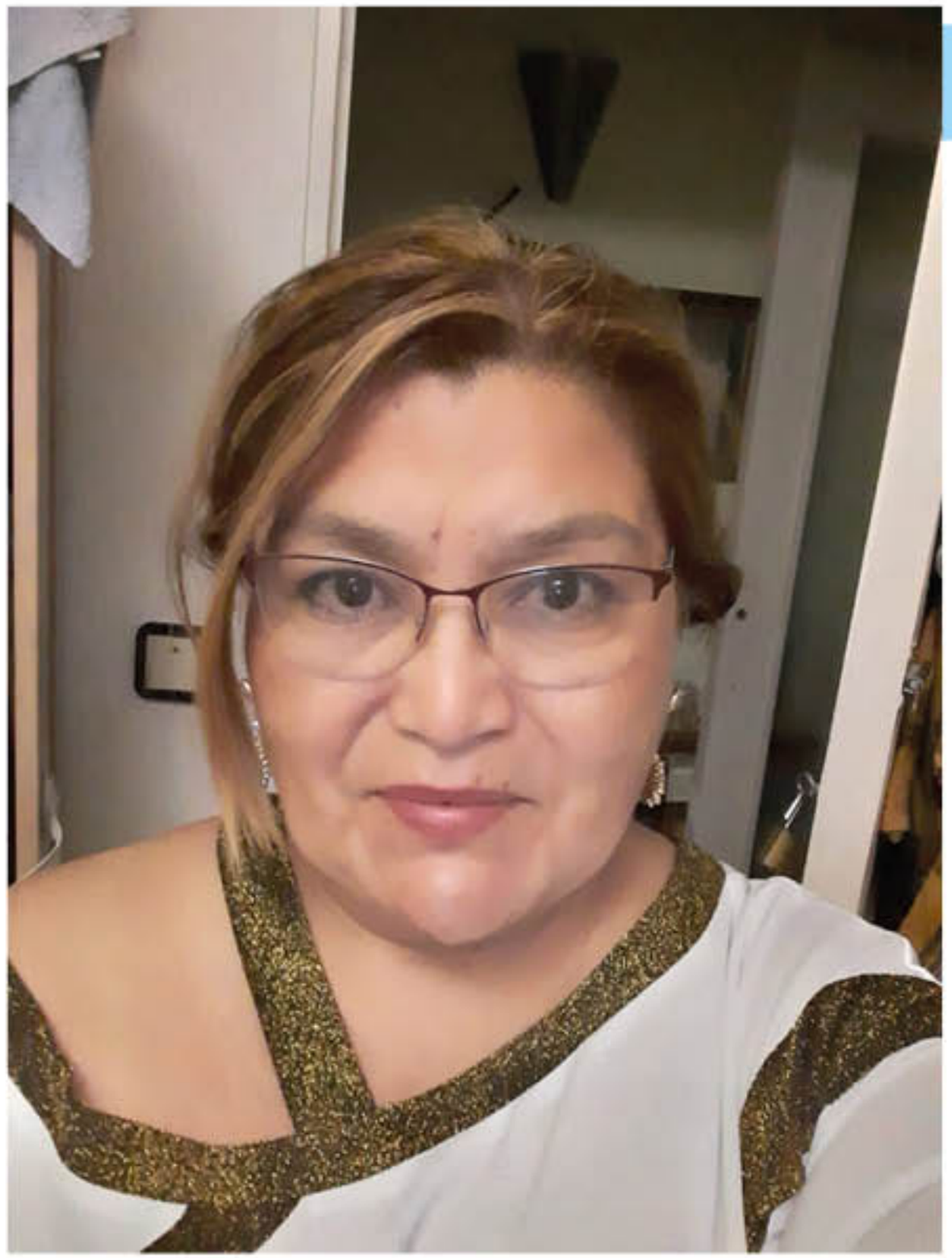

Maria Elena Henríquez Bonilla

Va venir d'El Salvador l'any 2002.

Llegué porque ya lo conocía. Me gustó el ambiente que había en el Prat y busqué un piso más económico aquí.

En El Salvador había guerra y necesitaba salir de allí. Por el miedo a represalias, había pandillas, traficantes, la guerrilla...

A raiz de la experiencia de haber llegado a Barcelona formé una asociación para ayudar a mi gente, para regularizar la documentación, para buscar ayudas, etc...

Antonia Flores Cortés

Va venir d'Almadén (Ciudad Real) l'any 1975.

Vine al Prat porque mi marido vivía aquí y toda su família.

Al principio no me gustó pero poco a poco le cogí cariño al pueblo y ahora estoy muy a gusto.

Maria Godoy

Natural de Villanueva del Rosario (Málaga).

Nos casamos en el pueblo, después de 6 o 7 años de novios. Teníamos 26 y 27 años los dos y como no había futuro dijimos -para Cataluña. En el 1963 llegamos a Llançà, a Gerona.

Yo vine al Prat en el 72, después de la riada de Cornellà, pero yo vivía en las casitas, barracas, de Horta.

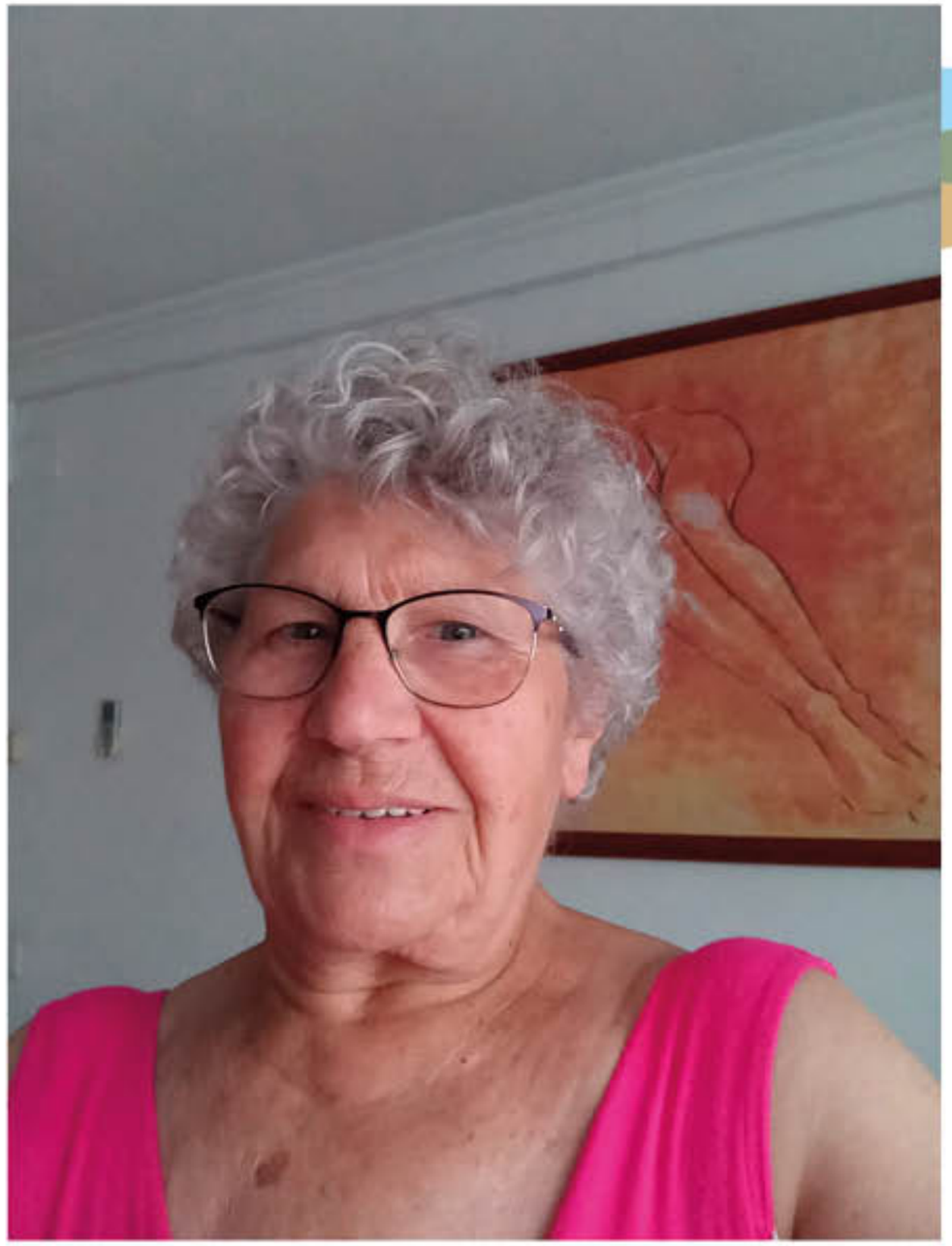

Pilar Martín Tortosa

Natural de Càceres (Estremadura). L'any 1970 va venir al Prat

Vine sola pero tenía a mi novio que trabajaba aquí. Yo en Madrid ganaba poquísimo y aquí vine ganando dos o tres veces lo que ganaba alli. Vine a servir a una casa a Barcelona.

Mi marido trabajaba en La Seda, y nos compramos un piso.

El Prat era un pueblo pequeño, en esa década había mucha falta de todo, no había colegios, no había alcantarillado, había unas luchas en general enormes porque se carecía de muchas cosas.

El pueblo fue creciendo y teniendo más servicios.

Adja Ndeye Marieme Keita

Va venir del Senegal l'any 2017.

Vine con mi marido y estaba embarazada.
Él ya estaba aquí.

Era un lugar muy tranquilo para vivir.

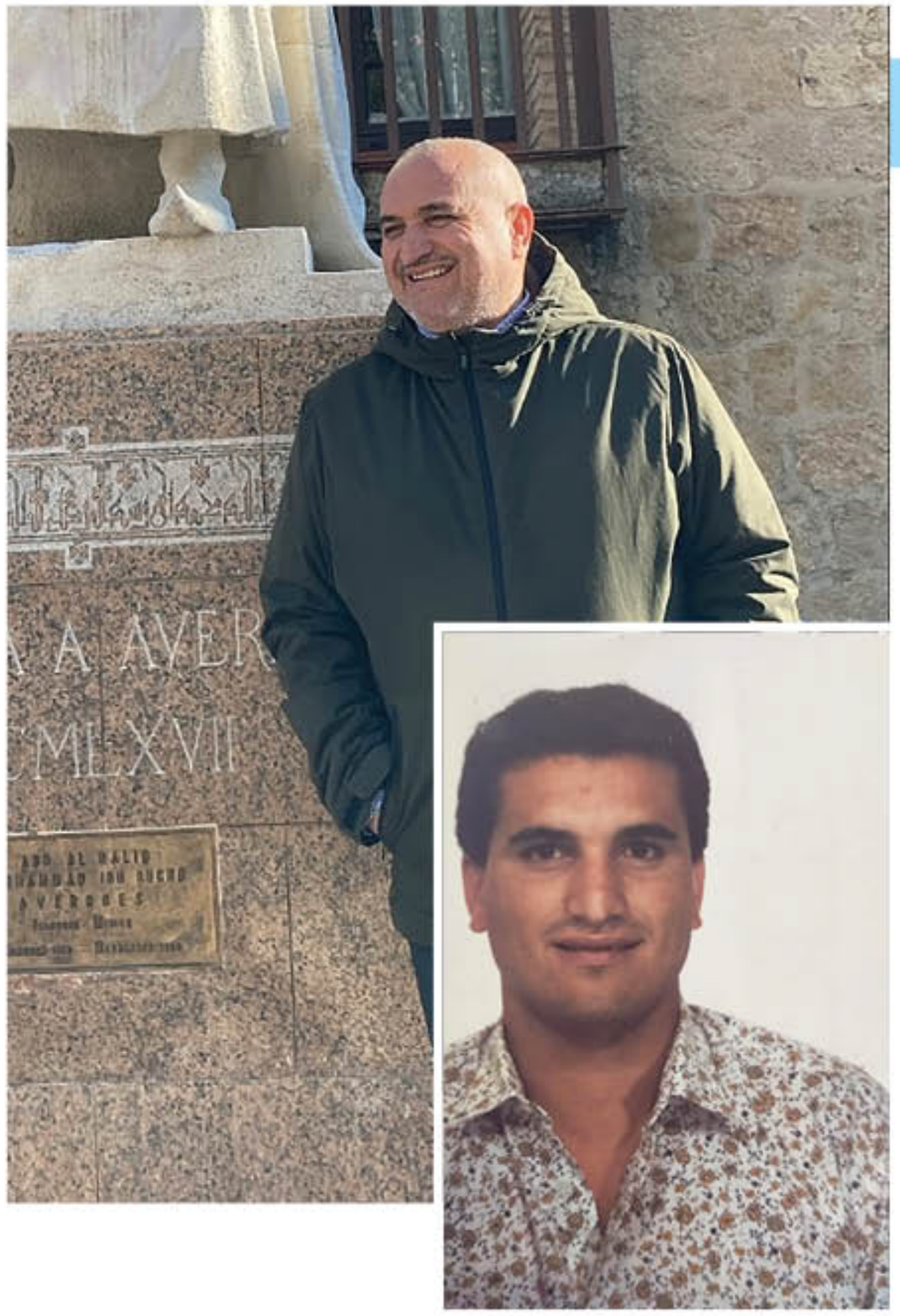

Sadek Maimouni

Natural de Tànger (Marroc). Va venir al Prat l'any 2003.

Llegué a España en los años 80 y al Prat llegué en el 2003.

Vine con mi familia, con mi esposa y mis tres hijos. Vivía en Hospitalet y tenía conocidos en El Prat.

Tuve la oportunidad de comprarme un piso.

Mi padre nos trajo en un barco hasta Málaga y luego en autocar. Emigré por família porque mi padre ya estaba aquí, vinimos los siete hemanos.

Vine al Prat por su fácil comunicación con Barcelona, hay muchas oportunidades de trabajo con el aeropuerto, Mercabarna.

Marianela Caballeria

Va venir de Valparaiso (Xile) l'any 2012.

Emigré porque mi hijo quería que conociera a mi nieto, para estar conmigo. Claro, uno ya está a estas alturas jugando a los descuentos. Él quería que yo compartiera con mi nieto.

Ahora estoy luchando por la nacionalidad.
Estoy estudiando 500 preguntas para poder optar a la nacionalidad y tener los papeles.

Pilar Casas Poyatos

Va venir d'Albuñán de Guadix (Granada) l'any 1965.

Mi padre nos trajo por bienestar, porqué allí en el pueblo tenemos tierras y tenemos... pero claro, para tantos hijos no había tanto. Y nos trajo para que nosotros pudiéramos estar mejor que allí.

Teníamos una prima que nos acogió esa primera noche a todos en su casa. Y al día siguiente ya teníamos el piso que mi padre había alquilado, y ya nos fuimos al piso.

Isabel Gómez

Va arribar l'any 1969 de Benamejín (Còrdova).

Vine a casa de mi hermano porque se murió su mujer y vinimos al entierro. Y ya desde entonces estoy aquí. Por que ya nos quedamos con mis sobrinos, con mi hermano y mi marido encontró trabajo en la SEAT. Y ya aquí nos quedamos, hasta hoy.

Cuando salí del pueblo me vine al Prat, era igual que el pueblo. Campos, calles con bestias, con mulos, con carros, los payeses cortijos como allí hablamos, en Andalucía. Pero al poco tiempo me adapté muy bien.

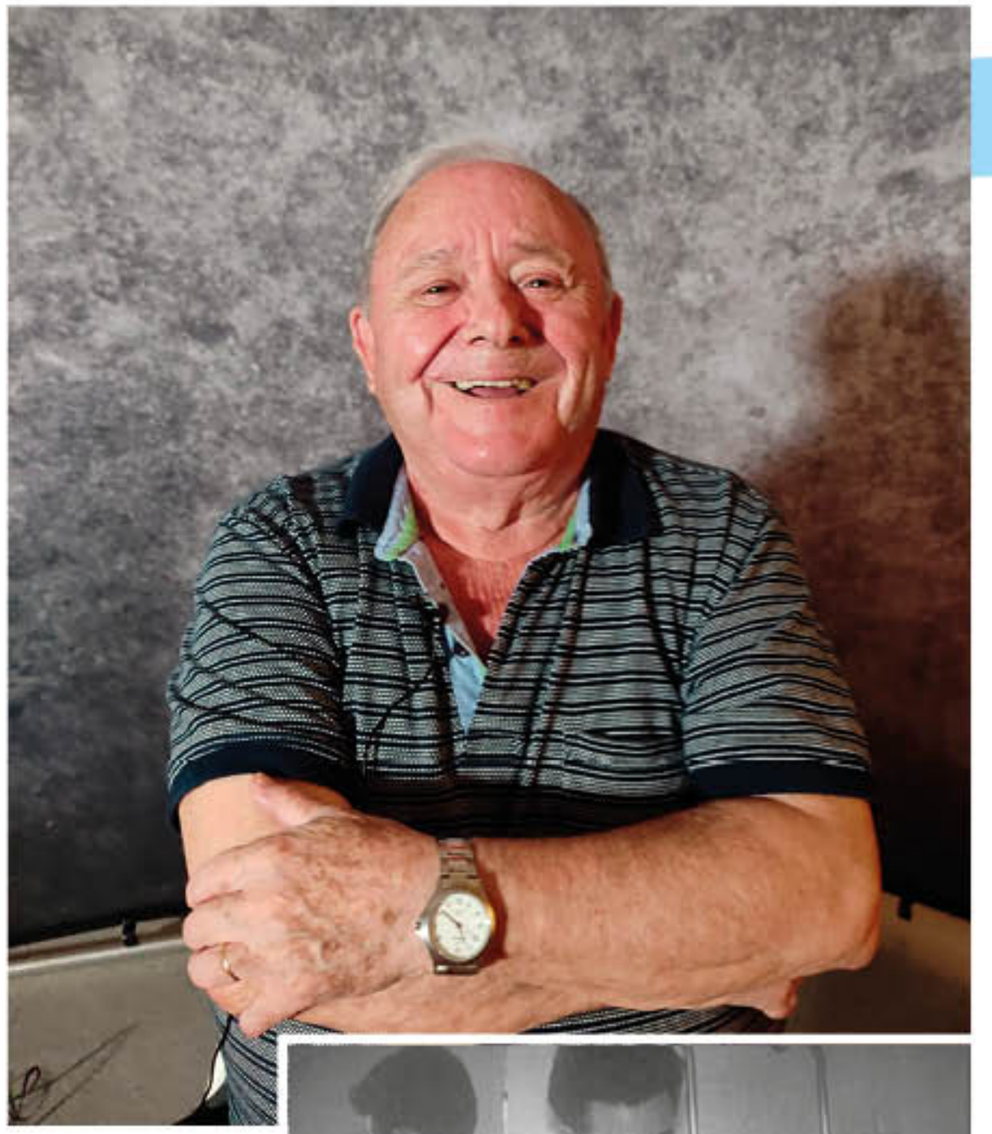

Matías García

Va venir de Villanueva de la Reina (Jaén) l'any 1967.

Yo tenía la barbería allí en el pueblo, y cuando yo me fui no había..., no daba aquello para vivir. Y entonces decidí irme a Alemania.

Volví de Alemanía a los 8 meses de estar allí. Vine, me casé y me llevé a mi mujer allí conmigo.

Cuando llegué de Alemania estuve un año viviendo con mis padres. Ya me habían hecho la entrevista aquí, para entrar a trabajar en Cyanenka.

Ricardo Lopez Vilchez

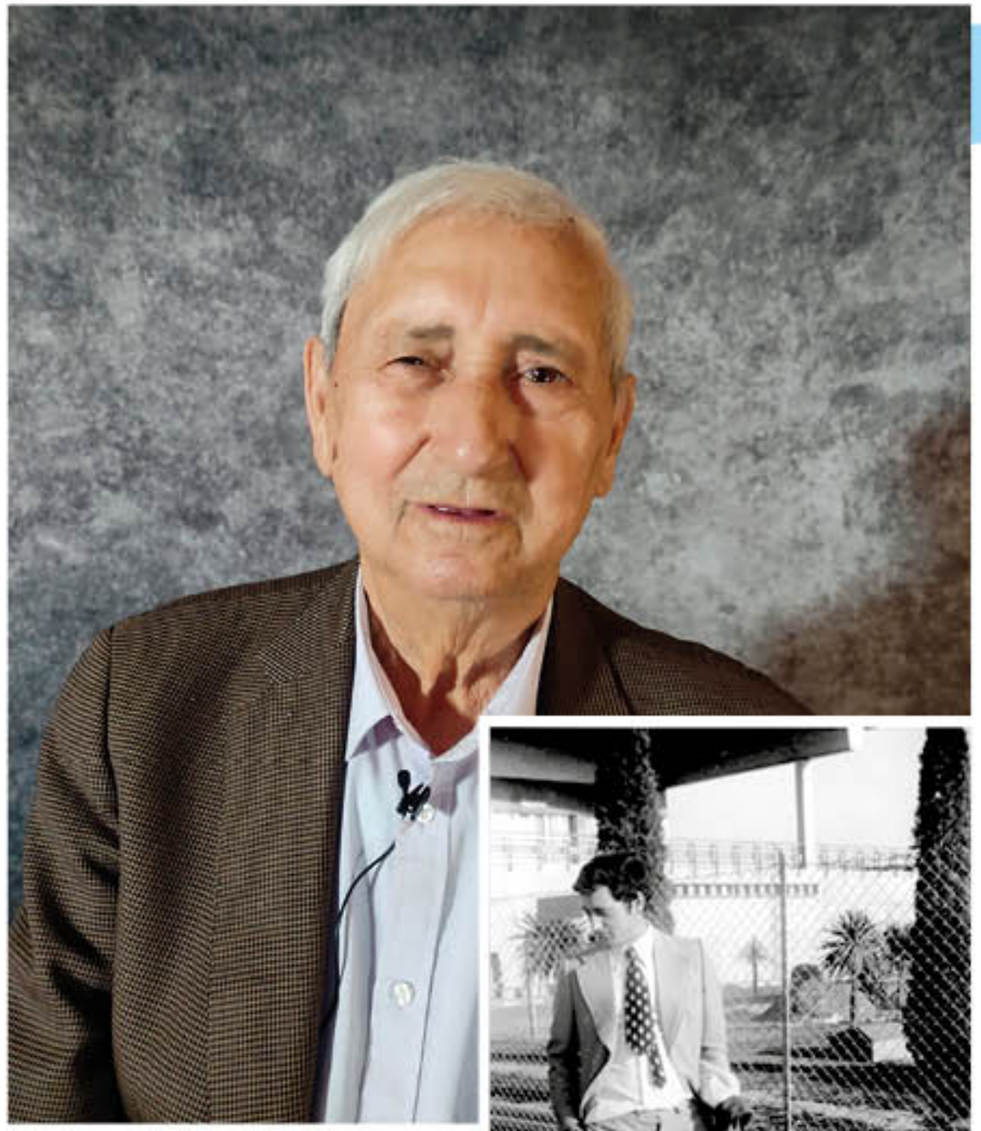

Va venir de Policar (Granada) l'any 1965.

Yo emigré porque mi madre quería que yo fuese cura, y no me gustaba. Entonces le dije a mi padre:
–Dame dinero que me quiero ir.
–¿ A dónde?.
–Que me voy a trabajar por ahí.
Me dio dinero y me marché a Palamós.

Vine aquí cuando me licencié, en el 65

Yo toda mi vida he trabajado en la construcción y en la cocina.

Milagros Salas

Va venir l'any 1968 d'El Poyo del Cid (Terol).

Me vine con mi marido, que me casé en Zaragoza y me vine aquí al Prat.

Vine porque mi marido estaba aquí trabajando de electricista y entonces me tuve que venir aquí, claro.

En el Prat entonces no había casi tiendas, las calles estaban sin asfaltar.

Ana Rino

Va venir l'any 1972 de Garrovillas de Alconétar (Cáceres).

Llegué en autocar. Se me hizo el viaje eterno. Eterno. No llegaba nunca a Barcelona. Lejísimos. Era muy joven y hasta los pies se me hincharon de lo lejos que era esto.

Trabajaba allí en el campo y yo quería mejorar. Tener otra vida diferente, más calidad de vida y por eso me vine.

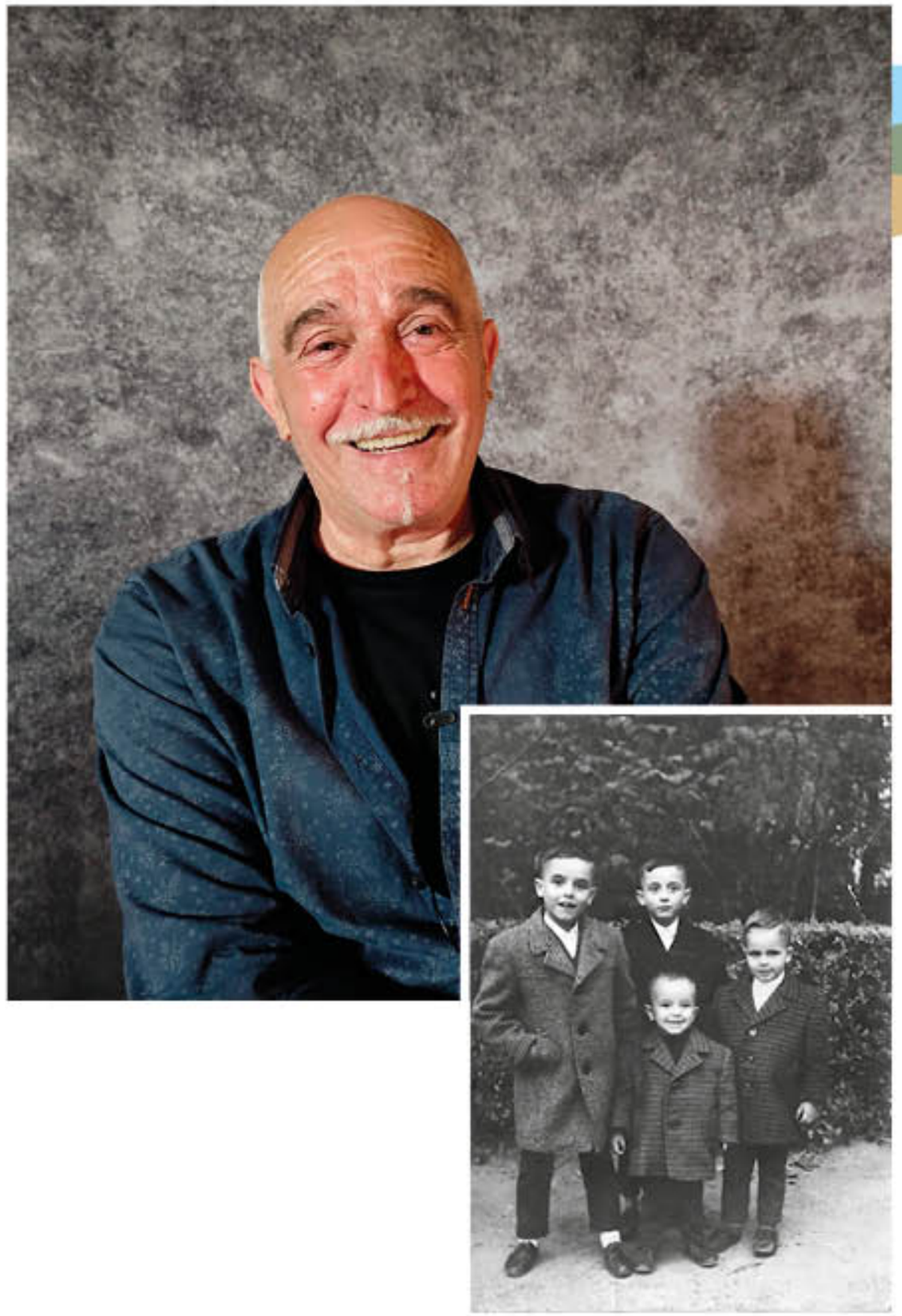

José Alcaide

Va venir de Valenzuela de Calatrava (Ciudad Real) l'any 1974.

Vine con mis padres y mis hermanos. Faltaba un hermano que ya estaba aquí en el Prat.

Emigramos porque mi padre trabajaba en una empresa constructora y fue la que lo iba moviendo de un sitio a otro. Y acabamos en el Prat, porque el Prat es Barcelona y es donde estaba la oportunidad. Mis padres han tenido cinco hijos y era el sitio idóneo, ellos creían, y así ha sido, para poder criar a esos cinco hijos y que tuvieran trabajo.

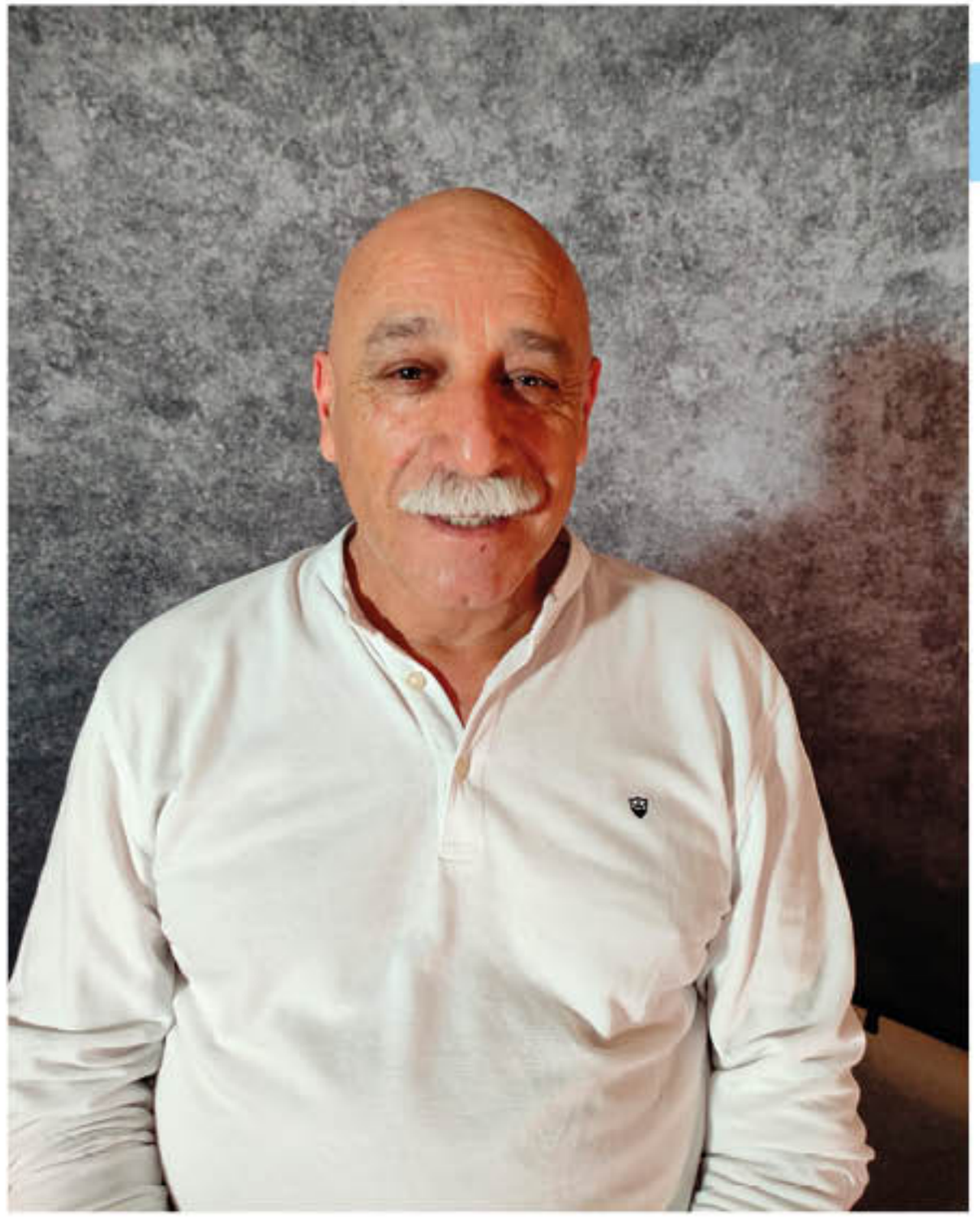

Fernando Ubeda

Va venir l'any 1986 de Viña del Mar (Xile).

Hay gente que ha emigrado por razones políticas. Yo en ningún momento me metí en política. Era, económicamente era el problema mío, bueno, de mi familia.

El único dinero que yo tenía, 10.000 pesetas, me costó el alquiler del piso. Ese día me quedé sin un céntimo, pero vivía solo en un piso.

Luego, lógicamente, había que buscarse la vida. Trabajé de butanero, cargando y descargando camiones en la Zona Franca...

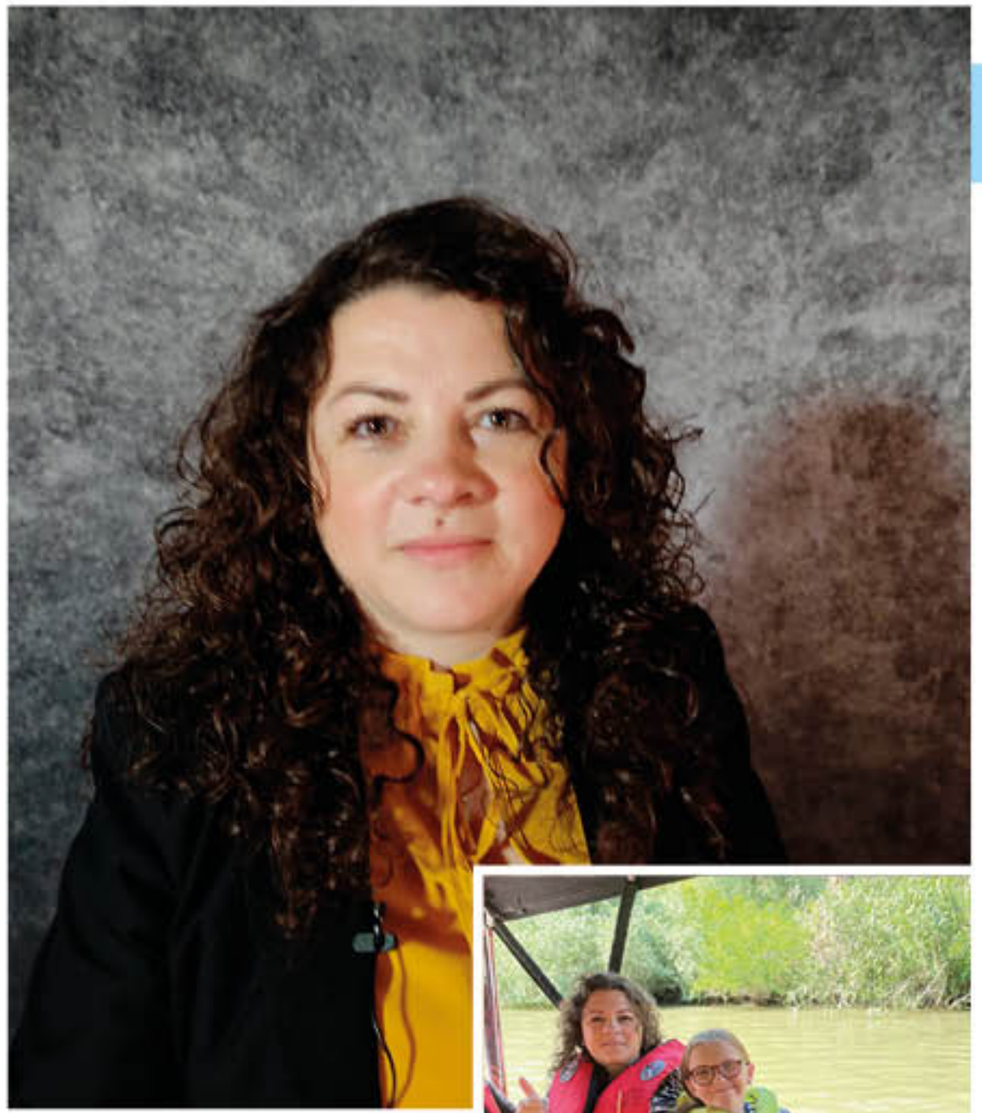

Raluca Ana Jeler

Va venir l'any 2005 de Romania.

El viaje fue un poco... pues con nervios. Normal, porque venías a un sitio qué no conoces. Pasas por muchas fronteras, son cosas nuevas. No sabes a que vienes realmente.

Mi actual marido vino a casa de su hermana, que ya llevaba cinco años que vivía en el Prat. Y desde un principio hemos venido directamente al Prat. Por eso, por tener familiares.

MEMORABLES

DIGUES-M'HO I ME N'OBLIDARÉ.
MOSTRA-M'HO I POTSER ME'N RECORDARÉ.
FES-M'HI PARTICIPAR I HO COMPRENDRÉ.

Des de fa vuit anys, l'Institut Estany de la Ricarda porta a terme un projecte d'aprenentatge-servei en el qual, per tal de recuperar la història del Prat, alumnes de 3r d'ESO fan entrevistes a persones que ens parlen d'experiències viscudes al nostre municipi.

"Memorables" és un projecte de servei comunitari que compta amb la col·laboració de l'Arxiu Municipal del Prat. Té com a objectius principals recollir testimonis orals dels pratencs sobre diferents aspectes de la vida local i crear un mapa sonor d'històries. Aquest aprenentatge-servei té diferents moments: els alumnes visiten l'Arxiu, es documenten, preparen les entrevistes, les enregistren i les editen. Posteriorment, es comparteixen per plataformes d'Internet.

Aquest projecte forma part de l'àmbit de Coneixement de la Ciutat, d'IntersECCions, el programa municipal que situa l'educació, la cultura i la comunitat com a eixos estratègics de ciutat, motors de transformació social.

L'any 2016 aquesta activitat va merèixer el 1r premi del Mobile History Map, dins dels App Awards, una iniciativa que promou projectes col·laboratius que usen la tecnologia aplicada a les humanitats.

Fins ara, s'han dut a terme més de seixanta entrevistes d'àmbits diversos com el patrimoni, la cultura, l'esport o les empreses locals. Enguany s'han entrevistat persones que han vingut a viure al Prat des d'altres indrets de la geografia.

Projecte Memorables
Institut Estany de la Ricarda

Edició curs escolar
2021-2022

Activitat de Servei Comunitari, dins dels Treball de Síntesi.

Nivell
3r ESO

Professorat
Joan Puigmalet

Alumnat participant
Carolina Bertran, Sandra Boix, Alba García, Marina Gómez, Carla Hervás, Nuria Jiménez, Bianca Larisa, Isabel Llorente, Natalia Lorente, Ainara Mercado, Dunia Mohtar, Aitana Pozuelo, María Pulido, Laura Punzano, Elena Ramos, Nayara Rojas, Lucía Rivero, Júlia Rubio, Ariadne Suárez, Lucía Torres i Ana Vila.

Entrevistes
Augusto Mamadú Baldé, Gabriela Benítez, Pedro Ezcurra, Hassan Hafidi, Francisco Valero i Jin Lin Yang.

Veure entrevistes d'altres anys a
memorablesprat.blogspot.com/

INTERSECCIONS